

עֵקֶד הַרוּחֵי חַיִּים מִקְבָּלֵינוּ מִהַצְדִּיק (תּוֹרַה ח)

קונטרס

רוחא דחיי

שיחות ומאמרים

ע"פ משנתו של

רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע

מאת

הרה"ח ר' חיים בנימין וורטהיימר ז"ל

קונטרס י"א

"פאר תחת אפר"

לשון הקודש (מתורגם מאידיש)

תוכן השיחה

ד. בכי השכינה
אור העולם
הגנני נעלם...
'העלמה'...
"נפתחן עיניו ויכול לראות"
לנצל את ההודמנות..

"השי"ת מצפה לשוב אלינו"
"אבלי ציון" – לכל הפחות תתאבל!
"שקיעת האור במערב"
א. תכלית הבריאה
ב. קוב"ה ושכינתה
ג. מיעוט הלבנה

הערות והארות ניתן להשאיר ב"קו רוחא דחיי" טל' 02.540.1232 שלוחה 1<0

© כל הזכויות שמורות

כדי לקחת זכות והשתתפות בחוצאת הקונטרסים ניתן לפנות

בירושלים 05331.93747 בכי"ש 05341.52325

לתרומה ממוחשבת בכרטיס אשראי בטל' 037630585 שלוחה 6491 <1

ניתן להאזין לשיעור ב"קו רוחא דחיי" טל' 02.540.1232 שלוחה 2<11

רפיקה ועימוד: י. גרוס 0527644765

מהנעשה והנשמע בקו "רוחא דחיי"

-כל רודפי-י'ה השיגוה-

בס"ד סידרנו מחדש את שלוחת "בין המצרים" ובו אפשר לשמוע אוצר נפלא של שיעורים, שמכניסים 'חיות' ו'געשמאק' באבילות על החורבן והעלמות אור הצדיק, וכן קטעים מובחרים, וניגונים.

אפשר להתחבר לשלוחת מועדים וזמנים - בין המצרים - בשלוחה 1<3 מהכניסה למערכת

-זוכה ורואה בשמחתה-

בימים אלו שמתאבלים על חורבן ציון וירושלים יעלה לקו בס"ד (במדור 'סודות במשנת ברסלב) שיעורים מיוחדים על מעלת וקדושת 'ירושלים עיר הקודש' במשנתו של רביה"ק מדי יום רביעי בשלוחה 1<1

לרגל היארצייט של הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר ז"ל עלה לקו שיעור מיוחד ב'טעם זקנים' בעיני חיפוש הצדיק, וכן סיפורים ועובדות על האי גברא רבא.

ניתן לשמוע שיעור זה בשלוחת הסיפורים 5<2<5 מהכניסה למערכת

הודעה משמחת-שמירת סימניות

לתועלת המאזינים, סידרנו אפשרות של שמירת סימניות כאשר בשעת שמויעת שיעור ניתן להקיש *8 לשמור סימניה לפי מספר שתבחרו ולאחמ"כ ניתן לחזור לאותו שיעור למקום בו עצרתם במקש * מהכניסה למערכת (שימו לב עקב בעיה טכנית לוקח כמה שניות בעת הקשה על *8 עד לאפשרות בחזרת סימניה)

חזרת למיקום האחרון 9<9 מהכניסה למערכת

גב. הערה \ הארה \ הודעה \ חיזוק \ בנוגע לקו או הקונטרסים ניתן להשאיר בשלוחה 1<0 מהכניסה למערכת

המספר החדש

02.540.1232

פאר תחזת אפר

שעור בליקוטי מוהר"ן תורה ס"ז תנינא

[שיחה שנמסרה בחבורת הבחורים – כ"ו תמוז תשע"ח]

"השי"ת מצפה לשוב אלינו"

אמנם כבר דברנו הרבה מענין זה, אולם כעת נלמד זאת בפנים, שהרי "לשון חכמים מרפא"². נלמד את התורה "בראשית – לעיני כל ישראל"³, תחילה נלמד קטע מאמצע התורה, ובהמשך נלמד את התורה מראשיתה.

א. הערת המערכת: היות שבתוכן השיעור הנוכחי נמצאים כמה יסודות בשורשי הבריאה המושגתים על אדני הקבלה ופנימיות התורה, לכן בכדי להקל על מרוצת הקורא ולמען יובנו הדברים בבהירות ובאופן של סדר ובנין, שינינו קצת מהסדר שבו נאמרו הדברים ולתועלת הקוראים הע"י סידרנו את השיעור דיבור דיבור על אופניו כאשר תחזינה עיניכם אי"ה. (ומודעה רבא לאוריתא על דבר מלאכת עור"ך, ששמנו לנגד עינינו כלל חזק בעריכת השיעורים להיות צמוד ככל האפשר לאופן שבו נאמרו הדברים בכלי ראשון בכדי לשמר את המתיקות המיוחדת הנודעת בשיעורים, ואנו תפילה שחפץ ה' בידינו יצליח ולא יצא שום מכשול וטעות מתח"י ונוכל למלא נכונה את תפקידנו עצהיו"ט).

ב. משלי יב, יח.

ג. ליקו"מ תנינא תורה ס"ז.

והנה מה שעבר אין, כי כבר נשרף בית מקדשנו. אך פעת, שהשם יתברך מצפה לשוב אלינו ולחזור ולבנות בית מקדשנו ראוי לנו שלא לעכב חס ושלום בנין בית המקדש, רק להשתדל בבנינו. על פן מאד צריך לזהר לקום בחצות להיות מתאבל על חרבן בית המקדש, כי אולי בגלגול הראשון היה הוא הגורם שיחרב הבית המקדש, ואפלו אם לאו, אולי הוא מעכב עתה בנין בית המקדש ונחשב גם פן כאלו הוא גרם להחריבו. על פן צריך לזהר מאד לקום בחצות ולהיות מתאבל מאד על חרבן בית המקדש, והשם יתברך הבטיח לכל המתאבל על ציון לשום לאבלי ציון "פאר תחת אפר".

אומר הרבי: "והנה מה שעבר אין, כי כבר נשרף בית מקדשנו" – מה שהיה היה! אנו לא עוסקים בזכרונות, במה שמכונה בימינו 'נוסטלגיה', להתגעגע למעשיות ישנות.. אנו לא עוסקים בבחינת 'מה שעבר אין'.

אצלנו כל יסוד הקינות וימי בין המצרים, מתחיל ביסוד זה: "השם יתברך מצפה לשוב אלינו" – השם יתברך מצפה לשוב אלינו! הקדוש ברוך הוא מצפה לבנות את בית המקדש!

וממילא, מאחר והקדוש ברוך הוא מצפה; הלא כשהשם יתברך חפץ ומשתוקק לשוב ולבנות את בית מקדשנו, מי יכול לעכב בעדו?! אך אף על פי כן, "ראוי לנו שלא לעכב חס ושלום בנין בית המקדש".

מדוע אנו מתאבלים – בשביל מטרה אחת: הקב"ה בונה כבר את בית המקדש, אלא שבידינו לעכב חלילה, ועל כן עלינו לראות שלא לעכב את בנין בית המקדש "רק להשתדל בבנינו" – עלינו להשתדל בבנין בית המקדש.

ושוב, דבר נורא הוא מה שהרבי מבאר כאן - אנו עומדים כעת במציאות של "עת רצון" גדול מאד. נמצא ששורש כל האבילות הוא מחמת שעתה הוא עת רצון, שהרי הקדוש ברוך הוא מצפה לשוב אלינו, השם יתברך מצפה לבנות את בית המקדש.

הלא השם יתברך יכול לבנות את בית המקדש, הקב"ה אינו זקוק לעזרתנו כלל - אלא שהשם יתברך חפץ שאנו לא נעכב חלילה, ואדרבה, שנשתדל בבנינו. [אלו שני חלקים:] שלא לעכב - ולהשתדל בבנין.

ומהו ענין ההשתדלות בבנין, וכי אנו בונים איזה בית מקדש? - הלא ידוע לכל שחלילה לנו להביא גאולה לעצמנו, אסור לנו לבנותו לעצמנו, אסור לעשות פעולה כלשהי בידיים. אדרבה, עלינו להיות נכנעים בימי הגלות, לקבל עלינו את הגלות באהבה.

מהי א"כ ההשתדלות בבנין בית המקדש? אומר הרבי: **"על כן מאד צריך ליזהר לקום בחצות, להיות מתאבל על חורבן בית המקדש"** - צריך להתאבל, ההשתדלות שלנו ב'בנין' היא על ידי שאנו מתאבלים.

שהרי מה גורם לעיכוב בנין בית המקדש? - **כי אולי בגלגול הראשון היה הוא הגורם שיחרב בית המקדש** - שמא בגלגול הקודם הייתי הגורם לחורבן הבית. כלומר, לא מבעיא, איננו מדברים על מה שגרמתי במעשי בגלגול זה, אפילו אם נאמר שבגלגול זה אני צדיק גדול, מכל מקום מי יודע, 'אולי בגלגול הראשון היה הוא הגורם שיחרב בית המקדש'. **"ואפילו אם לאו, אולי הוא מעכב עתה בנין בית המקדש"** - שמא במעשיו הוא מעכב את הבנין, **"ונחשב גם כן כאילו הוא גרם להחריבו"**.

ומהי עצתו - אדם שבמעשיו מעכב את בנין הבית, מה עליו לעשות? **"על כן צריך ליזהר מאד לקום בחצות, ולהיות מתאבל מאד על חורבן בית המקדש"** - עליו לקום בחצות לילה ולהתאבל על חורבן הבית.

ומדוע דוקא בחצות? משום שבחצות הוא הזמן שהשם יתברך מתעורר, אז הוא עיקר הזמן שהקדוש ברוך הוא בעצמו עוסק כביכול בענין זה, השי"ת בעצמו מתאבל על חורבן בית המקדש. וכפי שהרבי אמר לעיל, שהשי"ת חפץ לשוב אלינו ולבנות את בית המקדש - עיקר הזמן לזה הוא בשעת

ד. ראה גמ' כתובות דף קיא. ונתבאר בארוכה במאמר שלוש שבועות בספה"ק ויואל משה.
ה. ראה ברכות דף ג: שלש משמרות הוי הלילה ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי וכו' ואומר אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם. [וראה בליקו"מ תורה ל' על קול זעקת השכינה המתעוררת בחצות הלילה וכו' ובליקו"ה השכמת הבוקר ה, ו.]

חצותי. חצות הלילה היא העת שהשם יתברך מתעורר ביותר לשוב אלינו, ממילא עלינו להצטרף אליו ולהתאבל עמו.

”והשם יתברך הבטיח לכל המתאבל על ציון, לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר”. פה טמון יסוד הדבר: **”השם יתברך הבטיח”** – כבר קימת הבטחה! שעל ידי ההתאבלות על חורבן בית המקדש, נבנה הבית המקדש, ויתקים בנו **”לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר”**.

”אבלי ציון” – לכל הפחות תתאבלי!

ממילא עלינו לדעת, כאשר מדברים אודות ימי בין המצרים והאבלות על חורבן בית מקדשנו, אין זה ענין שמתאבלים על מעשיות ישנות, ואף לא ענין של עצבות כלל וכלל.

אדרבה! מאחר וזהו **”עת רצון”** גדול מאד שהשם יתברך חפץ לשוב אלינו, ואין מי שיכול לעכב בעדו כי אם אנחנו על ידי מעשינו שאינם כהוגן – לכן עלינו להתאבל, ובזה שאנו מתאבלים יש לנו חלק בבנין בית המקדש.

ו. ראה בליקו"ה תפילין ז, א: **אף עתה שהשם יתברך מצפה בכל יום לשוב אצלנו, עקר התקון שנשוב אליו על-ידי קימת חצות שצריך להתעורר לפקח על תקון נפשו ולקום בחצות לילה ולהתאבל מאד על חרבן בית המקדש והעקר להתאבל ולבכות הרבה על פגם מעשיו שגרמו חרבן בית המקדש או עכב בנינו וכו' ועל-ידי זה זוכה שיחזר ויתגלה אצלו ההעלמה הנ"ל ויאיר עליו כל הבחינות הנ"ל בחינת לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר פאר דיקא, בחינת קלילות הגוונים הנ"ל, בחינת שם ה', בחינת ד' מחין הנ"ל שהם שרש ותקון הד' יסודות וכו', כי הכל נתהפך לטובה בבחינת פאר תחת אפר דיקא וכו', עין שם היטב כל זה במקומו בסימן הנ"ל ובקמה מקומות בדברינו שדברנו בזה בחסדו יתברך ושים לבך לזה היטב עד שתבאו לידי מעשה לקום בחצות לילה להתאבל על מעשיך שמעכבים בנן בית המקדש שנחשב כאלו אתה מחריבו ומאריך הגלות כל כך עד שתתחיל להסתפל על עצמך בעין האמת עד שיארו עליך כל התקונים הנ"ל וכו' וכו'.**

ז. ראה לקמן בתורה.

ח. ראה ליקו"ה ביצים ה' על התקוה והנחמה שיש בתוך האבילות.

דהיינו; לא אומרים לנו "חדל ממעשיך הרעים" – אפילו את זה לא תובעים מאתנו. דבר אחד תובעים מאתנו: לכל הפחות תתאבל על דרכיך והנהגותיך! **לכל הפחות תתאבל!**

בזה הלשון נענה רבי נתן^ט: "איך קען זיך נישט קילן, איך קען זיך נישט קילן נאר מיט תשעה באב ובין המצרים ביי די קינות, און א גאנץ יאר ביי חצות לילה – כאטשיג קלאגין אויף דעם חורבן וואס מען איז נישט אזוי ווי מען דארף צו זיין" – "אינני יכול עוד לקרר את לבי רק בתשעה באב ובין המצרים בקינות, ובכל השנה בתפלת חצות. ולו רק לבכות על החרבן שאיננו מתנהגים כראוי".

זה מה שדורשים מאתנו, לכל הפחות תתאבל! לכל הפחות להתאבל על הנהגתנו שאינה כראוי. זה נקרא "אבלי ציון", יהודי צריך להיות חלק מאבלי ציון, יהודי צריך להתאבל על זה. על מה צריך להתאבל – על מעשי שאינם כהוגן, (שהם המעכבים את בנין בית המקדש).

דרך חדשה בעבודת השם – הרבי מלמד אותנו דרך חדשה בעבודת השם, יהודי צריך להתאבל על מעשיו והנהגותיו שאינם כהוגן. לתקן? התיקון זה כבר חלק נוסף! אבל לפני התיקון צריך ללמוד להתאבל, להצטער על מעשי שאינם עולים יפה. אדם צריך להיות מודה על האמת – הדבר כואב לי!

[דבר מענין הוא ששורש המילה "אבלות" הוא אותיות א.ב.ל, המילה אָבֵל. אָבֵל הוא מלשון אָבֵל. "אָבֵל" פירושו "אמת". בכל מקום שכתוב אבל, "אבל" אשמים אנחנו, "פירושו" "אבל באמת". בכל מקום שמוזכר בתורה "אבל",

ט. ביאור הליקוטים י"ב תנינא: שְׁמַעְתִּי מֵאֲבֵי מוֹרֵי ז' ל' בְּשֵׁם מוֹהֲרַנְתַּן ז' ל' עַל אוֹדוֹת אֲשֶׁר נִקְלַשׁ דַּעְתּוֹ בְּרֵאוֹתוֹ כְּמָה פְּעָמִים שְׁגַם בְּעַסְקֵי הַנְּפֹשׁ נִתְקַיֵּם הַכְּתוּב: "גַּם כִּי אֶזְעַק וְאֲשׁוּעַ שְׁתֵּם תִּפְלְתִי". וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: אֵיךְ קֵעַן מִיר מְעֵרִיר נִיט קִילְעַן דָּאָס הָאָרֶץ, נָאָר תְּשַׁעָה בָּאָב וּבִין הַמְּצָרִים בְּיֵיא דֵיא קִינּוֹת, אֵין אַגְאָנֶץ יֵאָהָר בְּיֵיא תִפְלַת חֲצוֹת, חָאטְשׁ קְלָאָנְעֵן אוֹיף דְּעַם חֲרָבָן (בֵּית הַמּוֹחִין בְּכָלִיּוֹת וּבִפְרֻטִּיּוֹת) וְוָאָס מְעַ אִיז נִיט אַזוֹי וְוִיא מְעַן דָּאָרְף צוּא זֵיין. (אינני יכול עוד לקרר את לבי רק בתשעה באב ובין המצרים בקינות, ובכל השנה בתפלת חצות. ולו רק לבכות על החרבן שאיננו מתנהגים כראוי).

אומר התרגום "ברם", ופירושו שאכן הדבר כן. נמצא ש"אַבֶּל" משמעו מודה על האמת, זה נקרא אבל. נקודת האבילות היא - לכל הפחות אל תרמה את עצמך, לפחות תכיר את עצמך, תכיר במציאות שלך!]

[שואל: כיצד קשור ענין זה לאבלות הפשוטה?] "אַבֶּל" פירושו שהאדם מרגיש את הצער, הוא כנה ואמיתי, הוא מרגיש את הצער, הוא לא חומק ממנו, הוא מרגיש את הצער. אדם שמרגיש את הצער והכאב - כאן מתחילה ישועתו.

[שואל: גם האבלות על המת היא כן?] בודאי, גם היא כן! אלא שבני אדם אינם מסוגלים להכיל את העצבות, ולכן הם שוכחים, הם ממהרים לשכוח. אבל האמת היא שצריך להכיר בחסרון.

האריז"ל אומר, שעל ידי האבלות על הנפטר, ממשיכים ומחזירים את הנפטר לעולם הזה! לאנשים אין סבלנות, אנשים שרוים בעצבות, אין בכוחם להכיל. כשמתחילים לדבר מהאמת הם לא מסוגלים להכיל זאת, וזה משום שאינם יודעים מהתיקון, ועל כן אין בכחם לקבל את האמת הכואבת.

אצלנו לומדים יסוד זה - שעצם ההתאבלות היא תחילת צמיחת הישועה. לפני הכל תבין את הבעיה שלך, תבין שאתה בבעיה. ככל שהאדם מבין יותר את חסרונו וגודל צרתו, הוא נהיה יותר "ברסלב'ר"! כאן הכל מתחיל, זה התחלת הענין. דלתותיו של הרבי נפתחות כאשר האדם מכיר בחסרונו. אדם שמכיר ויודע מה שנעשה עמו, ומבין שמשהו מתרחש כאן.. - זוהי הנקודה.

י. ראה בספר טעמי המצות להאריז"ל פרשת ויחי. וראה גם בליקו"ה קרחה וכתובת קעקע ג' אות ג, ו. [וראה גם ליקו"מ תורה כ"א: וְזֶה בְּחִינַת שְׁבַעַת יְמֵי אֲבֵלוֹת רַחֲמָנָא לְצִלְן שְׁמֵי־אֲבָלִין עָלֶיךָ עַל שְׁנִסְתַּלַּק נְשָׁמְתוֹ כְּדִי שְׁיַעֲלֶה נְשָׁמְתוֹ לְאוֹר הַפְּנִים הַנ"ל עַל יְדֵי שְׁבַעַת יְמֵים אֵלוֹ (ועיי"ש בפל"ח אות י').]

יא. ראה בהמשך התורה שע"י ההתקרבות לצדיק נפתחין עיניו ורואה ומסתפל על עצמו איך הוא אויז בקל המדות וכו'.

”שקיעת האור במערב”

כעת נשוב ללמוד את התורה מראשיתה, ונראה כיצד תחילת התורה מתחברת ומתקשרת עם מה שלמדנו עתה.

[חבור התחלת התורה בסופה] **”בראשית לעיני כל ישראל”** כי יש ענין דמכסין על עינא, שהם רומי רבתי ורומי זעירתא פמוכא (ברעיא מהימנא, פינחס דף רנב קהלת י”ב). וזה בחינת **”ושבו העבים אחר הגשם”** זה מאור עינים, שהולך אחר הבכיה כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (שפת קנא:), ששל ידי הבכי הולך ומסתלק מאור עינים.

הרבי פותח את התורה: **”בראשית - לעיני כל ישראל”**, זהו ענין חבור התחלת התורה בסופה, היינו, שזוהי כל התורה כולה. מ”בראשית” ועד ”לעיני כל ישראל”, מתחילת התורה ועד סוף התורה - לכל התורה כולה יש משמעות אחת.^{יב}

אומר הרבי: **”כי יש ענין דמכסין על עינא, שהם רומי רבתי ורומי זעירתא”**. יש ענינים המכסים על העינים ומונעים מהאדם לראות, הענינים מחשיכים את עיניו. יש פסוק **”ושבו העבים אחר הגשם”**^{יג} - דורשים חז”ל - **”זה מאור עינים שהולך אחר הבכיה”**. שעל ידי הבכיה מתכסים העינים. על ידי **”אחר הגשם”**, אחרי שיורד גשם של דמעות, נחשך מאור העינים, משום שהבכי מחשיך את העינים, ומסלק את **”מאור העינים”**.

^{יב}. ראה ימי מוהרנ”ת ל”ט.

^{יג}. קהלת יב, ב: עד אֲשֶׁר לא תִּחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאֵוֶר וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ הָעֵבִים אַחַר הַגֶּשֶׁם. ובגמ’ שבת קנ”א ע”ב דרשו חז”ל: **”ושבו העבים אחר הגשם”** - זו מאור עיניו של אדם שהולך אחר הבכי. וכתב רש”י: **”ושבו העבים”**. חשכת עינים יבא ויכסה המאור אחר שירבה בבכיה בזקנות מחמת תשות כח וצרות רבות שבאו עליו.

וזה בחינת שקיעת האור במערב פי במזרח חמה זורחת ובמערב שוקעת, נמצא שמערב הוא שקיעת האור. וכל זה על ידי בחינת הבכי, שעל ידו מסתלק מאור העינים פנ"ל שזה בחינת שקיעת האור פנ"ל. פי מערב ראשי תבות: "רחל מבכה על בניה", פי שכינה במערב (בבא בתרא כ"ה), והשכינה בוכה ומיללת כביכול על ישראל בחינת "רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה פי איננו", שהיא בוכה על צרת ישראל, המפוזרים בגוים ואינם על מקומם. ועל פן שקיעת האור במערב פי על ידי הבכיה מסתלק מאור עינים שזה בחינת שקיעת האור פנ"ל.

מהיכן נמשך החשך לעולם? מ"שקיעת האור במערב", משם בא כל החשך שיש בעולם, על ידי שקיעת האור במערב. "כי במזרח חמה זורחת ובמערב שוקעת, ונמצא שהמערב הוא בחינת שקיעת האור".

ומהיכן נמשך שקיעת האור? - "וכל זה הוא על ידי בחינת הבכי, שעל ידו מסתלק מאור העינים, שזה בחינת שקיעת האור". היינו, ששקיעת האור נעשה על ידי "בחינת הבכי" המעביר ומסלק את האור, שהוא "מאור העינים". ועל איזה בכי מדובר כאן? אומר הרבי: "והשכינה בוכה ומיללת כביכול על ישראל.. שהיא בוכה על צרת ישראל המפוזרים בגוים ואינם על מקומם". מדובר על בכיתה של השכינה הקדושה! השכינה בוכה על צרותיהם של כלל ישראל, מה שבני ישראל מפוזרים בין האומות ואינם על מקומם. ישראל שאמורים להיות מקובצים יחד על מקומם, והנה הם עתה מפוזרים ואינם על מקומם י".

יד. ראה בהמשך התורה על ענין "בני הבית" ו"הראש בית": קְשִׁישׁ זֶה הַצָּדִיק שֶׁהוּא הָרֹאשׁ בַּיִת אֲזִי יֵשׁ בְּחֵינֵת רֹאשׁ וַיֵּשׁ בְּחֵינֵת בֵּית, וְאֲזִי קָלְנוּ דְהִינּוּ כָל בְּנֵי הַדּוֹר קָלָם בְּחֵינֵת בְּנֵי בֵּית. אָבֶל קְשִׁישׁתֵּלֶק וְנִתְעַלֵּם זֶה הָרֹאשׁ שֶׁהוּא הַפָּאָר, בְּחֵינֵת שֵׁם ה' פֶּנ"ל אֲזִי מִתְגַּבְּרִין חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁמוֹת הַשְּׂמָאָה וְכו' בְּחֵינֵת "רֹאשׁ כָּל חוּצוֹת" וְכו' וְאֲזִי אֵין בֵּית, וּמִתְגַּלְגְּלִים בְּחוּצוֹת חֵס וְשְׁלוֹם וְכו' וְעַל זֶה נֶאֱמַר: "תִּשְׁתַּפְּכֶנָּה אֲבֵנֵי קִדְשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפִז" וְכו' (איכה ד) דְהִינּוּ שִׁשְׁרָאֵל קְדוּשִׁים מִתְגַּלְגְּלִים, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת כִּי נִסְתַּלַּק וְנִתְעַלֵּם הָרֹאשׁ בַּיִת.

וזהו הטעם ששקיעת האור הוא דוקא במערב, "כי מערב ראשי תיבות: ר'חל מ'בכה ע'ל ב'ניה, כי שכינה במערב". מובא ט', שהשכינה שוכנת במערב, מקום השכינה הוא במערב, ועל כן 'מערב' ראשי תיבות ר'חל מ'בכה ע'ל ב'ניה, [כִּי הַשְּׂכִינָה, שֶׁהוּא קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל, נִקְרָאת רְחֵל כִּדְּוֹעַ ט'].
 ומדוע "שכינה במערב"? לפי שעיקר ענין השכינה הוא, שהיא מבכה על כנסת ישראל, ועל כן מקומה קבוע בצד מערב, ומזה נשתלשל ענין "שקיעת האור במערב". נמצא, ששקיעת החמה בצד מערב והחשכה שיורדת לעולם – זה מפני שהשכינה בוכה.

מה אתם אומרים על דבר כזה – החשכה שיורדת לעולם באה מחמת בכיתה של השכינה, הדבר מתישב על ליבכם? [השואל: הלא רחל אמנו בכתה עוד קודם החורבן?] ויתירה מזו, הלא כבר בראשית הבריאה היתה רחל מבכה במערב?!

[השואל: מדוע אם כן צריך לבכות? הלא רק לאחר הקלקול יש על מה לבכות – קודם לכן אין מה לבכות, צריך להמתין לתיקון, לא לבכות?!] הוא שואל כענין, הלא השכינה במערב עוד קודם החורבן, ומדוע היה אז בכי השכינה?! [רח"ב להבחורים: נו, השיבו תירוץ! – הבחורים מנסים לתרץ תירוצים שונים].

האמת היא, שהמושג 'שקיעת האור' היה קיים עוד קודם חטא אדם הראשון. ממתי החל המושג של שקיעת האור במערב? מתי התחיל כל

טו. בבא בתרא כה.

טז. ליקו"ה פסח ט, יב. [וראה בשער הפסוקים ויחי: והנה ר"ת של מתה עלי רחל בדרך, הוא מערב, לרמז כי רחל נקראת שכינה תתאה, וידעת כי שכינה במערב, כנזכר בדברי רז"ל ובספר התיקונין.]

המושג של "שקיעת האור", שהחמה שוקעת ונעשה לילה?! - ביום הרביעי! אז החלו החמה והלבנה להאיר י" [וכל זה עוד קודם חטא אדם הראשון שהיה רק ביום הששי].

כך מובא, ש'שקיעת האור במערב' החל מאז קטרוג הלבנה; ע"י קטרוג הלבנה התחיל כל ענין "שקיעת האור" [שהחמה שוקעת במערב ונעשה חושך]. הקדוש ברוך הוא אמר אז ללבנה "לכי ומעטי את עצמך", ומאז החל ענין שקיעת האור במערב י".

נמצא איפה שהשכינה החלה לבכות כבר בראשית הבריאה. מה הפשט בזה, מדוע בכתה השכינה תקף בראשית הבריאה?

הביאור בזה הוא כך: [למעשה, כל סוגיא קשורה בעוד סוגיא, וזו בעוד סוגיא... אלא שאני אציע לפניכם מספר הקדמות כדי להבין את הנעשה כאן. אינני יודע אם זה הזמן לדבר על הכל - אבל ננסה לגשת לגופו של ענין...]

יז. ראה בראשית א, יד וברש"י וברמב"ן (ד"ה להבדיל).

יח. ראה ליקו"ה מתנת שכיב מרע ג', יג: וְזֶהוּ בְּחִינַת פְּרִשְׁת הַחֲדָשׁ, שֶׁהוּא קְדוּשׁ הַחֲדָשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלוּי הַיָּרֵחַ, בְּחִינַת יְהִיָּה אֹרֵךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֵךְ הַחֲמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקְּנָעַת מְאוּרֵי אֵשׁ וְהַתְּגַבְרוּת מְאוּרֵי אֹרֶךְ שֶׁהֵם בְּחִינַת אֹרֵךְ הַחֲמָה כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְ, כִּי בְּמִצְוַת הַחֲמָה זֹרְחַת וּבְמִצְוַת שׁוֹקֵעַת וּבְלִילָה בְּעַת שֶׁקִּיעַת אֹרֵךְ הַחֲמָה אֵז הַתְּגַבְרוּת מְאוּרֵי אֵשׁ וְכוּ' וּכְשֶׁמְתַגַּבְרִים חֶסֶד וְשְׁלוֹם, הַמְּאוּרֵי אֵשׁ, זֶה בְּחִינַת מְעוֹט הַלְבָנָה וּפְגִימָתָהּ, כִּי הַלְבָנָה שְׁלִיטָתָהּ בְּלִילָה בְּעַת הַסְתַּלְקוּת הַמְּאוּרֵי אֹרֶךְ וְעַל כֵּן רוֹצִים לְהַתְּאַחֵז בָּהּ חֶסֶד וְשְׁלוֹם, הַמְּאוּרֵי אֵשׁ שְׁשִׁלְטָתָם בְּלִילָה. וְצָרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר לְהַכְנִיעַ הַמְּאוּרֵי אֵשׁ שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהַתְּאַחֵז בְּהַלְבָנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת וְכוּ' שֶׁהִיא בְּחִינַת פְּגִימַת הַלְבָנָה בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת, כִּי כָּל עֲבוֹדָתָנוּ הוּא לְמַלְאוֹת פְּגִימוֹת הַלְבָנָה, דְּהֵינּוּ לְהַכְנִיעַ הַמְּאוּרֵי אֵשׁ וּלְבַטְּלֵם מִן הָעוֹלָם וְאֵז יְהִיָּה אֹרֵךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֵךְ הַחֲמָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת בְּגִין הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁאֵז תְּתַמְלֵא פְּגִימַת הַלְבָנָה וְכוּ' וְכִשְׁמִבְטְלִין הַמְּאוּרֵי אֵשׁ עַל יְדֵי שֶׁמְשַׁבְּרִין כָּל הַתְּאֻזוֹת רְעוֹת וְכָל הַמְּדוּתוֹת רְעוֹת הַנְּמִשְׁכִּין מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת גְּשָׁמִיִּים, עַל יְדֵי זֶה מְבַטְלִין פְּגִימַת הַלְבָנָה וְאֵז יְהִיָּה אֹרֵךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֵךְ הַחֲמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מְאוּרֵי אֹרֶךְ. (וראה שם גם באות ד).

א. תכלית הבריאה

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם; מדוע ברא הקדוש ברוך הוא את העולם? - בשביל כלל ישראל! מה הפירוש שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם בשביל כלל ישראל? כדי שישראל יזכו על ידי בחירתם לעשות מעשים טובים, ולהביא את העולם לתיקונו! זוהי הכונה אשר בעבורה ברא הקדוש ברוך הוא את העולם.

נמצא שבכונה תחילה ברא השם יתברך את העולם באופן כזה, שכל זמן שאין ישראל נותנים את חלקם, אין שלמות לבריאה. אמנם הקדוש ברוך הוא ברא את העולם עם "אתערותא דלעילא", אך מכל מקום, 'אתערותא דלעילא' לבד אינה יכולה להתקים ולהצלח, כי אם על ידי "אתערותא דלתתא". שכן זו היתה כוונת השם יתברך, השם יתברך ברא את העולם באופן שיהיה חסר שלימות עד שנבא אנו ונשלים אותו.

יט. ראה בליקו"מ תורה צ"ד: פל העולמות לא נבראו אלא בשביל ישראל דכתיב (ישעיה מ"ג): "לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" דהינו בריאה יצירה עשייה לא נברא אלא לכבודי, וכבודי הינו ישראל, דכתיב (שמות כ"ה): "ושכנתי בתוכם" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (עין של"ה מסכת תענית דף ס) בתוכו לא נאמר אלא בתוכם מלמד שהקדוש ברוך הוא משרה שכנינו בתוך כל אחד מישראל וכו'. נמצא פל העולמות לא נבראו אלא בשביל ישראל כדי להשפיע להם רב טוב. וקשאנים יכולים לקבל מחמת עונותיהם יש לו צער, שנאמר (ישעיה ס"ג): "בכל צרתם לו צר" וכו'.

כ. ראה ליקו"ה נחלות ג, ג: וצריך כל אחד לראות שהוא יתעורר תחלה לכסף ולהשתוקק אליו יתברך שיהיה אתערותא דלתתא קדם אתערותא דלעילא ואזי נמשך עליו חסד גדול שהוא סטרא דדכורא בבחינת אשה מזרעת תחלה יולדת זכר וכו'. כי קשאין האדם מתעורר מעצמו לה' יתברך ואזי ה' יתברך נכסף אליו, כי הוא יתברך חפץ ומשתוקק שישנוב אליו ואזי אתערותא דלעילא קדם אתערותא דלתתא ואזי הנפשות הנולדוין הם בבחינת סטרא דנוקבא בבחינת איש מזרע תחלה יולדת בת. כי עקר מדת הדין שהוא בבחינת סטרא דנוקבא נמשך מתחלת הדין של בריאת העולם שעקר היה על ידי שהיה בתחלה בשעת בריאת העולם אתערותא דלעילא בלא אתערותא דלתתא כידוע ומוכן בכתבים.

הלא זהו חסד נפלא! הקדוש ברוך הוא רצה לזכות אותנו שאנו יהיה לנו חלק בבריאה, שאנו נהיה חלק מהבריאה, ולכן הוא נותן לנו חלק, הוא נותן לנו מתנה. הקב"ה אוהב אותנו, וחפץ ליתן לנו מתנה. [ועל דרך הכתוב 'מי הקדימני ואשלם וגו'].]

משל לאב שיכול לעשות פעולה כלשהי בכוחות עצמו, ואף על פי כן מחמת אהבתו את בנו, רצונו שגם בנו יהיה חלק מהדבר, ולכן הוא מותיר חלק שאותו אינו משלים, כדי שבנו יבוא וישלים אותו. אה! הבן מרגיש שיש לו חלק בדבר!

כשהקדוש ברוך הוא ברא את העולם, בראשית הבריאה, כתוב "בונה עולמות ומחריבם"^{כא}, בכונה תחילה ברא הקב"ה את העולם באופן שאין בו שלמות. דבר זה מובא בכל הספרים, זהו יסוד, יסוד היהדות כולה: הקדוש ברוך הוא ברא את העולם חסר, כדי שהעולם לא יוכל לבוא לשלמותו כי **אם על ידינו**!^{כב}

כא. מקור הענין הוא במדרש (בראשית רבה ג, ז) והוא מסודות הקבלה בשורשי הבריאה בסוד השבירה וכו'. וראה באריכות בליקו"ה תפילת המנחה ז' (ל"ב). ובאוצר היראה ערך שחרית וכו' אות נ"ו.

כב. ראה ליקו"ה אומנין ד, ב: ה' יתברך ברא כל הבריאה רק בשביל האדם הבעל בחירה, ועל פן היתה רצונו יתברך שהאדם ינהיג ויקים כל העולם ומלאו, וכמו שכתוב, והארץ נתן לבני אדם. ועל פן רצה שיתנהג כל העולם ומלאו על ידי אתערוותא דלתתא דיקא, דהיינו על ידי מעשה בני אדם התחתונים דיקא שהם דיקא ינהיגו ויחיו ויקימו את כל העולם. אך בתחלת הבריאה שלא היה עדין שום אדם היה בהכרח שיברא את העולם בנפלאותיו לבדו בלי שום אתערוותא דלתתא, אבל ברא כל הדברים חסרים עד שהאדם יתקן אותם כדי שישלמו כל הדברים על ידי אתערוותא דלתתא על ידי מעשה בני אדם דיקא ואז על ידי שהאדם משלים ומתקן הדבר נחשב כאילו הוא בעצמו עשה את הדבר ובראו. כי כן הדבר שעקר הבריאה צריכה להיות על ידי אתערוותא דלתתא, דהיינו על ידי מעשים טובים של הצדיקים וכו' ומשם נשתלשל שגם בגשמיית כל הדברים חסרים וצריכים תקון על ידי מעשה בני אדם התחתונים דיקא. ומחמת זה בעצמו כל הדברים חסרים מתחלת הבריאה מחמת שונבראו בלי אתערוותא דלתתא שאז אין שלמות להבריאה כי עקר שלמות הבריאה היא על ידי אתערוותא דלתתא דיקא כנ"ל: (וראה בליקו"ה שבת ה, ג-ד)

[ש: כל זה נאמר על הבריאה בה אנו נמצאים - עולם הזה? או שאר כל העולמות?] הבריאה כולה! הלא כל העולמות תלויים בעולם הזה, בלי עולם הזה אין עולם הבא. הלא כל העולם הבא אינו אלא מתן שכר על העולם הזה, בלי עולם הזה לא מתחיל כלום!

לכן ברא הקב"ה את העולם הזה כמקום שקימים בו חסרונות, ובמקום הזה צריך לתקן את החסרונות. מלכתחילה ברא הקב"ה את העולם עם חסרון, חסר שלימות, וזה כדי שיהיה צורך לתקנו, ולכן תכף בתחילת הבריאה ברא הקב"ה את העולם בבחינת חסרון.

ב. קוב"ה ושכינתיה

כעת נבאר מהי ה"שכינה", מהו ענין השכינה? ה"שכינה" היא השם יתברך בעצמו²²! ואם כן מהי השכינה, מה הפירוש שכינה? [בחור: המציאות שבה

כג. "קודשא בריך הוא" - תואר קדושה מורה על עצמותו יתברך הנעלם ומופרש מכל, ולית ביה תפיסה כלל. ו"שכינה" - מורה על רצונו השוכן בתוכנו ומקים אותנו. (היעב"ץ בסידורו לפני עטיפת הטלית בנוסח לשם יחוד, עיי"ש). ומוהרנ"ת כותב: **כִּי בַחֲיַת הַהֲנֵהְגָה וְהַמְלָכוֹת מֵה שְׁה' יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם עֲצָמוֹ כְּדִי לְהַשְׁגִּיחַ וּלְהַנְהִיג הָעוֹלָם זֹאת הַבְּחִינָה נִקְרָאת מְלָכוֹת בַּחֲיַת שְׁכִינָה.** (מו"מ ד, ח).

וענין "יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה", אשר היא תכלית הבריאה, ליחד ולהחזיר הכל למקור אחדותו יתברך, וכמו שאנו אומרים לפני כל מצוה לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה וכו'. וכפי שגאון עוזנו מוהרנ"ת היטיב לבאר לאנשים כערכנו במתיקות לשונו (בהל' משא ומתן ד' אות ח): וְעַל נִקְדָּה זֹאת סוֹבֵב כָּל פְּנֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וְכָל סוּדוֹת הַפְּנִיּוֹת שֶׁל כָּל כְּתָבֵי הָאֵר"י ז"ל וְזֶהר הַקְּדוּשׁ. כִּי מִבְּאֵר כָּל הַסְּפָרִים שֶׁשָּׂרַשׁ כְּנֵט כָּל הַמִּצְוֹת הוּא לִיְחָד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּהּ. וְכִמּוֹ שְׁנוֹהֲגִין לוֹמֵר קֹדֶם כָּל מִצְוָה וְדָבָר שֶׁבְקֹדֶשׁהּ, לְשֵׁם יְחִוּד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּהּ וְכוּ', הֵינּוּ פְּנִ"ל. כִּי עֵקֶר סוּד יְחִוּד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּהּ הוּא בְּחִינָה זֹאת, כִּי בַחֲיַת הַהֲנֵהְגָה וְהַמְלָכוֹת מֵה שְׁה' יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם עֲצָמוֹ כְּדִי לְהַשְׁגִּיחַ וּלְהַנְהִיג הָעוֹלָם זֹאת הַבְּחִינָה נִקְרָאת מְלָכוֹת בַּחֲיַת שְׁכִינָה. וְמִי שְׁכּוֹפֵר חֵס וְשְׁלוֹם, בְּהַשְׁגָּחָה וּמְפָרִיד הַנְּהַגְתּוֹ מְלָכוֹתוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הוּא נִרְגָן מְפָרִיד אֱלוֹהֵי {הִיכָר מִיִּיחוד}. וְעַקֵּר אֲמוּנָתְנוּ הַקְּדוּשָׁה הוּא שְׁאֲנוּ מְאַמְיָנִים כִּי לֵה' הַמְּלָכוֹת, הֵינּוּ שֶׁהַנְּהַגְתּוֹ הָעוֹלָם שְׁהוּא בַּחֲיַת מְלָכוֹת מְקַשֵּׁר וּמְיַחֵד אֱלוֹהֵי כִּי הוּא לְבָדוּ מֶלֶךְ שְׁלִיט וּמוֹשֵׁל בְּכָל הָעוֹלָם וּמְנַהֵג הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ

השם יתברך שוכן ומתגלה בתוך כלל ישראל...]. יפה אמרת, אלא שהדברים צריכים ביאור: השם יתברך הוא "אין סוף", אין לנו שום השגה בה' יתברך, השי"ת הוא אין סוף, וגדולת ה' היא אין סוף! אנו מדברים מענין שאין ביכולתנו לציירו כלל.

אולם השי"ת מרחם עלינו, וחפץ שיהיה לנו שייכות עמו יי, ועל כן משרה שכינתו בינינו. "השרה שכינתו בתחתונים" – הקב"ה מצמצם עצמו יי, כדי שיהיה לנו [הנבראים] שייכות עמו. הקב"ה מצמצם עצמו מגדולתו באופן שנוכל להיות קשורים ודבוקים אליו.

משל לחכם גדול המדבר עם ילד קטן, שאם ידבר עמו כפי ערך חכמתו, לא יבין הילד דבריו כלל, על כן החכם משפיל עצמו אל הילד, ואינו מדבר

לבד. ואמונה הקדושה הזאת אנו ממשיכין על-ידי כל מצוה ומצוה, כי אמונה הקדושה הזאת היא יסוד כל התורה כלה, כמו שכתוב, כל מצותך אמונה. ועל-כן אומרים קדם כל מצוה "לשם יחיד קדשא בריך הוא ושכינתה וכו'". כי עקר כוננתנו בכל מצותינו ועבודתנו כדי להמשיך עלינו אמונה הזאת שהוא בחינת יחיד קדשא בריך הוא ושכינתה ליחד ולקשר הנהגת המלכות אליו יתברך לבד כנ"ל (נמצא שהיחוד הוא ע"י האמונה שמחברים ומקשרים כל הנעשה בעולם להשי"ת שזה בחי' מלכות וכו' וזה נעשה ע"י התורה והמצוות וכו').

כד. ראה ליקו"ה דיינים ד, יב: **כי זה עקר השראת השכינה פשוטגלה ששכינת אלהותו בכל הדברים שבועולם** שזה נעשה על ידי הדין שדן דין אמת לאמתו כנ"ל. וראה בהל' ברכהמ"ד ד, יב: כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על גר המערבי שהוא עדות לכל באי עולם שהשכינה שונה בישראל. שזה בחינת התפארות שמוחמת התפארותו ואהבתו בנו הוא משרה שכינתו בתוכנו נמצא שכל מעשי המנוחה הוא בחינת התפארות וכו'.

כה. ראה ליקו"מ תורה מ"ט: כי קדם הבריאה הגה אור הקדוש ברוך הוא אין סוף, ורצה הקדוש ברוך הוא שיתגלה מלכותו ואין מלך בלא עם והצרך לברא בני אדם שיקבלו על מלכותו. (רוצה לומר כי עיקר התגלות המלכות, הוא על אותם שמקיימים ציווייו ועושים רצונו אף על פי שהוא כנגד רצונם, אף על פי כן מוכרחין לבטל רצונם מפני רצון המלך, וזה שייך רק אצל בני אדם שהם בעלי בחירה, על כן עליהם עיקר התגלות מלכותו יתברך. פל"ח.)

והתגלות מלכותו אי אפשר להשיג אלא על ידי המדות {הספירות והעולמות} שעל ידי המדות משיגין אלקותו ויודעין שיש אדון מושל ומנהיג. וצמצם את האור אין סוף וכו' ונשאר חלל פנוי ונתוך החלל הפנוי, ברא העולמות וכו'. [וראה עוד על ענין השראת השכינה בליקו"מ תורה א תנינא בסופו.]

עמו כפי ערך חכמתו אלא כפי יכולת הילד להכיל ולקבל. זה נקרא 'צמצום', שאינו מגלה לו את חכמתו כפי שהיא אצלו באמת, אלא כפי 'כלי קיבולו' של הילד.

כשהקב"ה משרה שכינתו בתוכנו, הכונה שהוא משפיל עצמו אלינו כדי שיהיה לנו שייכות עמו.

נמצא שהקב"ה ושכינתו אחד הם ואינם ח"ו שני דברים נפרדים, אלא שהקב"ה בעצמותו, והקב"ה כפי מידת התגלותו אלינו, הם כביכול בשני פנים, (שני סוגי מידות/גילויים).

הדבר משול לאב המשמש כמלמד דרדקי ובנו לומד אצלו בחדר. כן, זה דבר די מצוי שילד לומד בכתה בה אביו מלמד, והאב משמש כאב וכמלמד יחדיו.

מה עושים בדרך כלל כשמלמד נאלץ להוציא ילד מהכתה – כשמלמד מוציא ילד מהכתה הוא אומר לו "תקרא לאבך". ומה יעשה מלמד כשנאלץ להוציא את בנו הוא? – הוא אומר לו "לך קרא לאבך!".

מה עושה הילד? הולך הביתה וממתין עד שאביו חוזר מהחדר, ובבית הרי האבא הוא אבא, שם הוא מדבר עמו כבן אל אביו. אותו בן אדם - כאן הוא מדבר עמו כמלמד, וכאן הוא מדבר עמו כאבא (אלו לא שני בני אדם, אלא שני סוגי הנהגות, כאן מתנהג עמו כאב וכאן כרב).

וכשהם שוהים בבית, פותח האב בדברים ושואל את בנו: בני, מדוע הוציא אותך המלמד מחוץ לכיתה? מדוע שלח אותך המלמד מהחדר?! עונה הבן: כי השתוללתי לא הקשבתי למלמד.. אמנם הוא מלמד, אך כאן הוא מדבר עמו כאבא, עם רחמנות: מדוע לא הקשבת, מדוע באמת לא הקשבת למלמד?! עונה הבן: כי מחשבתי פרוחה! אומר האב: מה אתה חושב, אתה רוצה שאהיה לך לאב? בסדר, אתה יכול להישאר בבית, אני מסכים להיות אבך בבית - אולם בתלמוד תורה עליך להתאים עצמך ולהתנהג כתלמיד מן השורה.

הוא מסביר לו כיצד עליו לנהוג עמו בתור אבא, ובתור מלמד הוא מסביר לו כי בחדר הוא מלמד לכל דבר וענין, שם עליך להתנהג כראוי. האב מלמד

את בנו כיצד עליו להתנהג מול מלמדו, אולם הוא עצמו האב, והוא עצמו המלמד.

הרבנו של עולם הוא "קודשא בריך הוא", הוא מלך על כל המלאכים והשרפים - אך עבורנו הוא אב, ומשרה שכינתו ושוכן בתוכנו, ומשפיל עצמו אלינו. הקב"ה מלמדנו, הוא משפיל עצמו אלינו ללמדנו כיצד נזכה להתקרב אליו, כיצד נעבוד אותו, כיצד נעבור את העולם הזה, עד שבסוף נזכה להיות במדרגה עליונה וגבוהה למעלה ממלאכים ושרפים. הוא מלמדנו כיצד נוכל לעבדו למעלה ממדרגת מלאכים ושרפים.

הוא משפיל עצמו למצב שלנו ומלמדנו; המלאכים והשרפים אינם יכולים להיות אלא מלאכים ושרפים בלבד, אולם אנו בני ישראל, מכיון שהשם יתברך הוא אבינו והוא משפיל עצמו אלינו - הוא מלמדנו איך לעבדו למעלה ממדרגת מלאכים ושרפים.

נמצא שהקדוש ברוך הוא ברא מציאות הנקראת "שכינה", ופירושו - שהקב"ה מגלה לנו שהוא אבינו ושוכן בתוכנו.

ג. מיעוט הלבנה

נחזור לענייננו - מה הסיפור עם החמה והלבנה?¹² הקב"ה ברא את העולם "את שני המאורות הגדולים", החמה היתה במלואה והלבנה היתה במלואה.

כו. ראה גמ' חולין דף ס: רבי שמעון בן פזי רמי, כתיב "ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים" וכתב "את המאור הגדול ואת המאור הקטן" {ולכאורה ב' פסוקים אלו סותרים אחד את השני, דכאן כתוב ששניהם גדולים וכאן כתוב שי מאור הגדול ומאור הקטן, ולכן הוא מפרש דכך הוה:} אמרה ירח לפני הקב"ה רבש"ע אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, אמר לה לכי ומעטי את עצמך. אמרה לפניו רבש"ע הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון אמעית את עצמי, אמר לה לכי ומשול ביום ובלילה, אמרה ליה מאי רבותיה דשרגא בטיהרא מאי אהני, אמר לה זיל לימנו בך ישראל ימים ושנים, אמרה ליה יומא נמי אי אפשר דלא מנו ביה תקופותא דכתיב "והיו לאותות

ומה אמרה הלבנה, מה היא טענה? - שיש בעולם שני מלכים, אין בהם שום חסרון. שני מלכים, שניהם בתכלית השלימות, ואיך תתכן מציאות כזאת ששני מלכים ימלכו, "אי אפשר שני מלכים משמשים בכתר אחד".

מה השיב לה הקדוש ברוך הוא? אה, יפה אמרת, ועל כן "לכי ומעטי את עצמך". אמרה הלבנה לפניו: וכי בשביל שאמרתי דבר הגון איענש ואהיה צריכה למעט את עצמי?! מובא שהיה שם דין ודברים שלם, הקב"ה ביקש לפייסה אך היא מיאנה להתפייס. עד שכביכול הקב"ה בעצמו אמר "אני צריך כפרה", הקב"ה ציוה להביא קרבן שעיר בראש חודש ואמר, "הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח", אני צריך כביכול כפרה על שעשיתי כדבר הזה.^{כז}

ויש להבין, מי היא הלבנה? וכי שמעתם פעם את הלבנה מדברת?! אלא הלבנה היא 'פנימיות הלבנה', ופנימיות הלבנה רומזת על ה'שכינה הקדושה'. כי הנה החמה והלבנה רומזים על סוד "קודשא בריך הוא ושכינתיה". החמה

ולמועדים ולימים ושנים", זיל ליקרו צדיקי בשמיך יעקב הקטן, שמואל הקטן, דוד הקטן. חזייה דלא קא מיתבא דעתה, אמר הקב"ה הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח. והיינו דאמר ר"ש בן לקיש מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו לה' אמר הקב"ה שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח.

והנה ענין פגם ומיעוט הלבנה הוא מהענינים העמוקים והיסודיים בשורשי הבריאה וכלשונו של מוהרנ"ת על מאמר חז"ל: כִּי יְדוּעַ שְׁזָה הַמַּאֲמָר הוּא מְעַמְקֵי עַמְקֵי סוּדוֹת הַתּוֹרָה מְעַנְן פְּגִימֹת הַלְבָנָה וּמְלוֹאָהּ וְתַקוּנָהּ אֲשֶׁר רַב סוּדוֹת הַקְּבָלָה תְּלוּיִם בְּזָה" (ברכות ראיה ד, ז). ומוהרנ"ת בליקוטי הלכות מבאר את הדברים בכמה מקומות באריכות נפלאה השווה לכל נפש, ראה בהל' ר"ח הלכה ד' (ג, ד) ובהל' תפילת המחנה ז'. ובהל' דינים ג' (ז) ובהל' צדקה ב' (א-ג) (ובהל' ברכות הראיה הלכה ה' (יא, יב) [לך נא ראה שמה כי הדברים ארוכים ונעימים ומחמת אריכות הדברים לא הבאנו את הדברים במילואם, והעתקנו רק מעט מזעיר כפי הנצרך להבנת הדברים. וראה בהל' מתנה ומתנת שכיב מרע ג' שם מבאר מוהרנ"ת את סוד מיעוט הירח עפ"י תורה ס"ז ומקשר זאת לבח' מאורי אור ומאורי אש, ולכאורה משם הקשר הדברים בין בכית השכינה למיעוט הירח, ודו"ק.

כז. ראה בליקו"ה תפילת המנחה ז, לד. [ראה ליקו"מ תורה א' תנינא ובליקו"ה ערלה ד.]

היא בחינת "קודשא בריך הוא ביה", החמה אינה משפלת עצמה למטה. והלבנה רומזת על ה"שכינה", השכינה משפלת עצמה למטה עד אלינו [והפירוש בזה הוא, כמו שהחמה היא עצם האור, והלבנה אינה אלא כלי גילוי אור החמה, כמו כן השכינה היא גילוי אור השי"ת המאיר כאן בעולם הזה].

והנה, החמה מצד עצמה מאירה תמיד בשוה, אולם הלבנה אינה מאירה בכל עת בשוה, שהרי היא צריכה לקבל מן החמה, ואופן קבלתה אינו תמיד בשוה.

ענין זה רומז על השכינה, מה שאור גילוי אורו יתברך בעולם פעמים רבות הוא בחשיכה ואינו מאיר כל כך, לא רואים את האור כפי שהוא באמת, יש הסתר פנים.

אכן לעתיד לבוא יקוים "והיה אור הלבנה כאור החמה", הלבנה תקבל את אור החמה בשלמות, וממילא לא יהיה עוד שום חושך. בלילה יהיה אור מלא, לפי שהלבנה תקבל אורה מהחמה בשלימות. וענין זה רומז לשכינה שתקבל אורה מקודשא בריך הוא בתכלית השלימות, והשכינה (שהיא גילוי כבודו יתברך כאן בעולם הזה) תהיה בתכלית שלמות.

[ש: מהו ענין קידוש לבנה?]
ענין "קידוש לבנה" הוא בדומה לקידוש החודש בכל חודש, בית דין היו צריכים לקדש את החודש, לקדש את ראש החדש, ובזה שקידשו את הלבנה בכל חדש ואמרו "מקודש החדש" בזה הוסיפו תיקון אחר תיקון לפגימת לבנה^כ.

כמו כן אנחנו, בשעה שאנו מברכים בכל חדש על חידוש הלבנה (אנו ממתנינים מעט, לא תכף בהתחלה, כדי שיהיו ז' ימים שלמים ותגדל מעט)

כח. כי אור החמה שהוא עצם האור וכו'. ואור הלבנה שהיא בחינת צמצום האור כי לית לה מגרמה כלום, כי אם מה שמקבלת מהשמש וכו' מה שה' יתברך מצמצם את עצמו בכמה צמצומים וכו', שזהו בחינת אור הלבנה שהוא בחינת צמצום האור. (ברכות הראיה ה', יב)

כט. ראה בליקו"ה ר"ח ד, ד: כי קדוש החדש, הוא למלאות פגימת הלבנה ולא יהיה בה שום מעוט ויהיה אור הלבנה כאור החמה וכו' [..] וזה בחינת סוד קדוש החדש שאנו צריכין בכל חדש לקדש החדש, להמשיך הבחינה שתהיה לעתיד, שהוא מלוי פגימת הלבנה ממעוט.

- הרי זה בחינת "קבלת פני השכינה", ובברכה זו שאנו מברכים, אנו זוכים לעסוק בתיקון הלבנה.

נחזור לעניננו, כאשר הלבנה היתה במלואה, היינו כשהשכינה היתה בשלמות, וגילוי אור השי"ת היה בשלמות, והקב"ה שכן בתוכנו - היה העולם בתכלית השלימות.

באה הלבנה ואמרה: "אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד",^ל היא טענה שהעולם עומד בשלמות ואין בו שום חסרון. השכינה טענה שאין שום חסרון, שהרי הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בתכלית השלמות.

ויש להבין מה ראתה הלבנה לטעון כן שאין בעולם שום חסרון. אלא בזה רצתה השכינה ללמד זכות על כלל ישראל, היא טענה: הלא עיקר הכונה אשר לשמה נברא העולם היה, כדי שיהיו בו חסרונות וישראל יבואו וימלאו את החסרון, אולם כעת שהכל מאיר בשלמות ואין שום חסרון, היכן תתגלה גדולתם של ישראל?

הלא גדולת ומעלת ישראל אינה מתגלית כי אם כשיש חסרון בבריאה, (וכמו שנתבאר לעיל שעיקר שלמות הבריאה הוא דוקא כשיש מציאות של 'בחירה' ומציאות של 'רע ופירוד', וישראל מתגברים ובוחרים בטוב בבחינת "אתערותא דלתתא").

ל. וְזֶה בְּחִינַת קְטְרוּג הַיָּרֵחַ, "אֵי אִפְשָׁר לְשְׁנֵי מַלְכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד". כִּי בְּיַדֵּי אֵי אִפְשָׁר שְׁיִשְׁתַּמְשׁוּ שְׁנֵי מַלְכִים בְּכֶתֶר אֶחָד, דְּהֵינּוּ שְׁיִהְיֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוּת הַמְּלָכוּת גַּם כֵּן בְּבְחִינַת אֵין סוּף כִּי אִם כֵּן יִהְיֶה הַכֹּל אֵין סוּף. וְלֹא יִהְיֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוּת מְלָכוּתוֹ כָּלּוּ, עַל-כֵּן אָמַר לָהּ, "לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצָמְךָ", כִּי עַקֵּר הַתְּגַלּוּת הִיא רַק עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַמַּעוּט וְהַצְמָצוּם כִּנ"ל. (ראש חודש ד, ג)

וְזֶה בְּחִינַת "שְׁנֵי הַמְּאֻרֹת הַגְּדֹלִים" שֶׁבְּתַחֲלָה רָצָה שְׁיִהְיֶה שְׁנֵיהֶם גְּדוֹלִים, דְּהֵינּוּ שְׁהָאוּר הָאֶמֶת הַמְּלָכִי בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלָכוּת, בְּחִינַת לְבָנָה, יִהְיֶה שְׁנֵה לְעֶצֶם אוֹר הָאֶמֶת, שֶׁהוּא ה' יִתְבַּרְךָ בְּעֲצָמוֹ כְּכֹכֵל, שְׁנִזְכָּה גַּם בְּעוֹלָמוֹת לְדַעַת אֱמֶתוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּאֶמֶת כִּנ"ל. אֲבָל מִחֲמַת קְטְרוּג הַיָּרֵחַ אֵי אִפְשָׁר לְשְׁנֵי מַלְכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד, כִּי בְּעוֹלָמוֹת אֵי אִפְשָׁר לְסַבֵּל וּלְקַבֵּל עֶצֶם אוֹר הָאֶמֶת, כִּי יִתְבַטְּלוּ בְּמַצִּיאוֹת. עַל כֵּן אָמַר לָהּ ה' יִתְבַּרְךָ, "לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצָמְךָ". וּמַעוּט הַיָּרֵחַ זֶה בְּחִינַת הַשֶּׁפַּךְ שְׁנִחְשָׁף אוֹרָה וְנִתְמַעֵט, דְּהֵינּוּ, שֶׁכְּכֹכֵל, ה' יִתְבַּרְךָ צְמָצַם אוֹר הָאֶמֶת וְהִסְתִּיר וְהִצְפִּין וְהִלְבִּישׁ אוֹר הָאֶמֶת וּמַעֲטוֹ בְּאֶפְן שְׁנוּכָל לְקַבְּלוֹ. (דינים ג, ז).

אמר לה הקב"ה: אה, יש לך טענות על שלמות הבריאה? למי את דואגת?
הלא את דואגת לטובתם של ישראל - אם כן "לכי ומעטי את עצמך כֵּאֲ", לכי,

ל.א. ראה ליקו'ה צדקה ב, ג (עפ"י תורה צ"א תנינא שם מבאר רביה"ק ענין מיעוט הלבנה, עי"ש): כי עקר בחינת מלוי הלבנה הוא על ידינו דיקא, כי עקר מעוט הירח היה מחמת הקטרוג שקטרוגה, **אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד**, כי יש אתערוותא דלעלא ויש אתערוותא דלתתא. ואיתא בזרה הקדוש שקשאין אתערוותא דלתתא חס ושלום, והעולם מתקם על-ידי אתערוותא דלעלא לבד, אזי חס ושלום, דינים שולטין. וזה עקר מעוט הירח על-ידי שאין אתערוותא דלתתא, כי החכמה תתאה שהיא בחינת הירח היא בגדינו, כבכול, וכפי מעשינו כן הוא במלוי או במעוט חס ושלום, כידוע. וזה בחינת הקטרוג **אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד**, הינו שיהיו שניהם שונים תמיד וישתמשו שניהם בכתר אחד על-ידי אתערוותא דלעלא לבד, כי אם לא היו צריכין אתערוותא דלתתא כלל והיה מתנהג הכל על-ידי אתערוותא דלעלא לבד בודאי לא הייתה הלבנה צריכה להתמעט, כי אתערוותא דלעלא, כבכול, אינו משתנה לעולם ובודאי היה הכל בשלמות תמיד, **אבל הלבנה בעצמה קטרוגה**, כי זה אי אפשר שיהיה אתערוותא דלעלא לבד בלא אתערוותא דלתתא, כי זה עקר בריאת העולם כדי שיהיה להאדם בחירה. ואנחנו בזה העולם נעבד אותו יתברך ויתקם העולם על-ידי התעוררות התחתונים בחינת אתערוותא דלתתא. ועל-כן אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, כי חכמה תתאה, בחינת הלבנה, בהכרח שתתלבש בין התחתונים כדי לקיים ולהחיותם. ועל-כן בהכרח שיהיו תלויים שלמותה על-ידי התעוררות תחתון שבשביל זה היה עקר בריאת העולם.

ועל-כן אמר לה, **לכי ומעטי את עצמך**. כדי שתוכל להתלבש בין התחתונים לקים העולם ונתן לה הפוכים להפס דעתה. זה בחינת ומצדיקי הרבים פוכבים, בחינת כלל ישראל שנמשלו לכוכבים, כי ישראל והצדיקים הם מפסין דעתה, כי הם ממלאין אותה ומשלימין אותה, כי אחר הקטרוג ואז נתמעטה אזי הכל תלוי ביד התחתונים ועל-ידי ישראל והצדיקים על-ידי זה הם ממלאין פגמתה ואז יתקם; **והיה אור הלבנה כאור החמה**.

כי זה עקר השלמות של כל העולמות שתתמלא הלבנה מפגמתה על ידינו דיקא על-ידי בחינת אתערוותא דלתתא וכו'. ועקר המעוט נעשה על-ידי שאין אתערוותא דלתתא כנ"ל. ועל-כן אי אפשר למלאות החסרון כי אם על ידינו דיקא, כי אם יתמלא חסרונו על-ידי ה' יתברך, כבכול, שזה בחינת אתערוותא דלעלא לבד הרי חזר הקטרוג למקומו חס ושלום, ויחזר המעוט כבתחלה, כי עקר המעוט נעשה על-ידי שאין אתערוותא דלתתא, חס ושלום, נמצא, קשיש עניות חס ושלום, שזה בחינת מעוט הלבנה, כבכול, אין בידו יתברך למלאות החסרון כי יחזר הדבר למקומו, מאחר שיתמלא על-ידי אתערוותא דלעלא לבד בלא אתערוותא דלתתא וכנ"ל. כי עקר מלוי הלבנה תלוי בגדינו דיקא כנ"ל.

עליך למעט את עצמך, עליך ליצור באמת חסרון, עליך למעט עצמך. צריך להיות חסרון, צריך להיות חשכות, אור גילוי השכינה צריך להתמעט.

והנה השכינה הקדושה, מחמת שרצתה בטובתם של כלל ישראל, הלכה ומיעטה עצמה. ומה ענין המיעוט? שהשי"ת ברא מציאות שיהיה 'כח הבחירה', מציאות של 'חושך', מציאות של 'יצר הרע', מציאות של 'ריחוק' ממנו יתברך, (זהו ענין 'מיעוט האור' של השכינה - שהגילוי אינו מאיר בשלימות, יש הסתר פנים).

ואעפ"כ השכינה משפלת עצמה ויורדת למטה, בבחינת "השוכן אתם בתוך טומאתם" - השכינה משפלת עצמה להיות עמנו במצבים הנמוכים והשפלים ביותר. ומה הם המצבים השפלים ביותר שלנו? כשאנחנו עושים עבירות ח"ו, כשאנו מתרחקים מהשם יתברך.

אולם אחרי שהשכינה ראתה מה גורמים ההסתרה והמיעוט לכלל ישראל, וראתה את הירידות של כל אחד ואחד - בראותה לאן זה מזדרדר את כלל ישראל, התחילה השכינה לבכות..

מאז בריאת העולם צפתה השכינה הקדושה על העתיד, השכינה בכתה על העתיד, השכינה בכתה על כל מה שנעשה כאן העולם הזה, על כל מה שנעשה עם כלל ישראל.

ד. בכי השכינה

כשאנו חוזרים ליסוד שהרבי ביאר כאן, הרבי אומר ש"שכינה במערב"; שאלו ממותי זה החל - הלא השכינה במערב עוד בראשית הבריאה.

בשעה שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם, הקב"ה הוריד עצמו אלינו, וזהו ענין שכינה במערב. כבר בראשית הבריאה הקב"ה הוריד עצמו להיות עמנו, נהיה מציאות של "מלכות", מציאות של נבראים הממליכים את השם יתברך עליהם.

כשהקב"ה הוריד עצמו אלינו, נתהווה ענין ה"שכינה", וכך החלה הבריאה, הבריאה התחילה בזה שהשכינה כביכול בוכה עלינו³.

וביאור הענין הוא כמשל תינוק שנולד, שתכף בהיוולדו יש כבר מי שבוכה עליו וחושב עליו ומשתתף בצערו. ואם הילד בר דעת ומבין שאמו בוכה עליו וחושבת עליו, ומבין גודל מסירותה שבוכה עליו, אזי הוא מתחיל להתבונן ולחשוב מדוע היא בוכה, הוא מתחיל להשתתף עמה בבכייתה – אזי הבכיה של אמו מביאה לו לתועלת.

אולם ילד שבשעה שאימו בוכה עליו הוא שוחק ואינו משגיח בבכייתה כלל – אזי ככל שאמו בוכה יותר, נגרם מזה קלקול גדול יותר לאם, זה לא טוב, הבכיה היא לא דבר טוב.

כשהשכינה בוכה, מזה נתהווה חושך בעולם; על ידי שהשכינה בוכה עלינו ואין אנו משתתפים בצער השכינה – על ידי זה נתהווים כל מיני חושך בעולם.

[אחד הבחורים: מה הפשט שבזה גופא נעשה הקלקול?!] כתיב "ושבו העבים אחר הגשם" - הבכיה גורמת לחשך. כשבוכים, כשמרבים לבכות, מתקלקלים העינים. מהבכיה שהשכינה בוכה עלינו נעשה קלקול, כמו

לב. ראה ליקו"ה שלוחין ג' דברים עמוקים בסוד הבכיה של מעלה שנעשה מיד אחר הבריאה וכו' וביאור ענין הבכיה שהוא גם קלקול וגם תיקון וכו' עפ"י תורה נ"א ותורה ר"ג, עי"ש ותמצא נחת. ונעתקת רק קטע אחד: ועל כן צריכין לבכות דיקא על חרבן בית המקדש וכן על חטאיו, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו, **כי בכית ישראל הוא בחינת בכית המים התחתונים שבוכין אגן בעיני למהוי קדם מלכא**, שזהו עקר בכית ישראל שבוכין על חטאם ועונותיהם שגדמו חרבן בית המקדש או עכו"ב בנגינתו ונגו חוקים מאבינו שבשמים ומאצו יצאנו ועל כן אנו בוכים כבן לפני אביו, כי אגן בעיני למהוי קדם מלכא ולהתקרב אליו באמת. **ובבכיה זו מעלה כל הדמעות, שהם בבחינת אחר הבריאה, בחינת הסתרת ההשגחה, מעלה הכל לשרשו לבחינת ההשגחה**, שהוא בחינת כלו אחד, שממש שרש הדמעות, מאחר שבוכה להתקרב אליו יתברך ולכלל בו. נמצא, שנגלגלין הדמעות באחד, שזהו עקר בחינת כלליות אחר הבריאה באחד וכנ"ל והבן היטב.

בגשמיות, אדם שבוכה מתקלקלות עיניו, זוהי המציאות, העינים כשהן בוכות הן מתקלקלות.

[בחור: כיצד זה קשור לשכינה?] כך עשה הקב"ה. וזה מפני שהקב"ה רצה שיהיה מציאות ששייך בה קלקול, כדי שהתיקון יהיה תלוי בנו. אם אנו בוכים יחד עם השכינה, בזה אנו מתקנים את השכינה. ואם אין אנו בוכים עמה, נגרם קלקול רחמנא לצלן.

הקב"ה רצה שהדבר יהיה תלוי בנו. ובזה פתח הרבי את התורה כאן, שהשי"ת חפץ לשוב אלינו, היינו, שהשכינה הקדושה בוכה עלינו, הקב"ה חפץ בנו, ובוכה וחפץ לשוב אלינו.

ואם אנו לא בוכים, גורם הדבר קלקולים גדולים. וכדאיתא בגמרא: "מיום שנחרב בית המקדש אין לך יום שאין קללתו מרובה מחברו"^ד, ומעת חורבן הבית המצב נהיה גרוע יותר ויותר. כל שנה שהבית המקדש לא נבנה, אזי לא די שביהמ"ק לא נבנה, אלא החורבן הולך וגדל עוד יותר. כל זמן שנמשך הקלקול [של הבכיה], הקלקול הולך וגדל יותר.

אולם זה שבוכה מביא תיקון, זה שבוכה זוכה שלא יהיה קלקול אלא תיקון^ד.

לג. ראה ליקו"ה תשעה באב ג, ד: כי כל הצרות חס ושלום, באין מבחינת "מאורי אש" שמיהם כל הצרות רחמנא לצלן פידוע. ועל-כן "מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין קללתו מרבה מחברו" כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה (תנחומא תצוה, יג), כי מיום שחרב בית המקדש ונסתלקו מאורי אור ונתגברו מאורי אש, רחמנא לצלן, שמיהם כל הצרות רחמנא לצלן.

לד. ראה ליקו"ה לולב א, ב: ולבאר קצת יותר, כי עקר הסתלקות מאורי אור שזה בחינת העלמה שנתעלם הפאר הוא על-ידי הבכיה של השכינה, בחינת רחל מבכה על בניה וכו'. ועל-כן התקון הוא גם כן על-ידי הבכיה של ישראל, כי כנגד מה שפגמו וגרמו בכיה לשכינה שעל-ידי זה נסתלקו מאורי אור ונתעלם הפאר כנגד זה צריכים לעשות תשובה ולבנות על החטאים והפגמים שעל ידם גרם בכיה לשכינה, פביכול, ובזה בעצמו מתקן מה שפגם. ואזי השם יתברך מרחם ומשים פאר תחת אפר, שזהו בחינת תקון הבכיה כנ"ל, כי אף-על-פי שהבכיה הוא בחינת הסתלקות מאורי אור והתגברות מאורי אש חס ושלום, אף-על-פי-כן כשאנו מתעוררין בבכיה אזי השם יתברך מרחם בבחינת והנה נער בוכה, מיך ותתמל עליו. ועל-ידי גדל הרחמנות הוא יתברך מהפך מהפך אל הפך ומשים פאר תחת אפר, הינו תחת

הבה נדבר הלכה למעשה: בעומדנו בימי בין המצרים בכל שנה; ימי בין המצרים מביאים חשכות על כלל ישראל. אולם אלו המשתתפים בצער השכינה, אזי אדרבה! עבורם ימים אלו מביאים תיקון!

וכדאיתא "כל המתאבל על ירושלם זוכה ורואה בשמחתה לה" - ואין הכוונה שרק לעתיד יזכו לראות בשמחתה, אלא כבר עכשיו מתחיל ענין התקון.

נמצא שהנהגת העולם היא בשני אופנים: אלו שאינם משתתפים בצער השכינה - אצלם החשך הולך ומתגבר יותר ויותר. אולם אלו המשתתפים בצער השכינה - הם עולים ומתעלים! הם זוכים לתקון הבריאה! זהו כלל הדברים.

אפר שְׁנַעְשָׂה על-ידי הבְּכִיָּה הַנִּלְוָה. וְעַל־שֵׁיו נְתַהֲפֵף וְנַעֲשָׂה על-ידי הבְּכִיָּה פֶּאֶר תַּחַת אֶפְרָי, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּנוֹ, כִּי אֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר אֶת עֲצָמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִים, (כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּתַקּוּנֵיהֶם). וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַבְּכִיָּה שֶׁל הַשְּׂכִינָה אֵין נִתְעוֹרֵר הַגְּאֻלָּה, כִּי אֲדַרְבָּא, זֶהוּ בְּחִינַת הַפְּגָם שֶׁגִּרְמָנוּ בְּכִיָּה לַשְּׂכִינָה, כְּבִיכּוֹל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִסְתַּלְקִין מֵאוּרֵי אוֹר וְכוּ' כַּנִּלְוָה, אֲבָל תַּכְף כְּשֶׁאֵנוּ מִתְעוֹרְרִין בְּתִשְׁבֻּבָה בְּבְכִיָּה, וְאֵזִי נִתְעוֹרֵר רַחֲמֵינוּ יִתְבַּרְךָ וְנִתְתַּקֵּן הַפְּגָם שֶׁגִּרְמָנוּ בְּכִיָּה לַשְּׂכִינָה וְנַעֲשָׂה פֶּאֶר תַּחַת אֶפְרָי. וּבְהַל' תַּפְּלִין ז', ג: כִּי תַקּוּן בְּחִינַת הַמְּאוּרֵי אֵשׁ כַּנִּלְוָה, זֶהוּ בְּחִינַת תַּקּוּן מִדַּת לֵילָה שְׂאֵז בְּחִינַת שְׁלִיטַת הַמְּאוּרֵי אֵשׁ וְכוּ' עַד שְׂזוּכִין שְׁלֵילָה כַּיּוֹם יְאִיר, שְׁגָם הַמְּאוּרֵי אֵשׁ יִתְתַּקְּנוּ וְיִכְלָלוּ בְּבְחִינַת מְאוּרֵי אוֹר, שְׂזָה זוּכִין עַל-יְדֵי הַבְּכִיָּה בְּחִינַת שְׂזָהוּ בְּחִינַת אֵין הַדִּין נִמְתַּק אֶלָּא בְּשִׂרְשׁוֹ, כִּי עַל-יְדֵי הַדְּמָעוֹת נִפְגְּמִין ח"ו, בְּחִינַת הַמְּאוּרֵי אוֹר, כְּמוֹ שְׂכַתוּב שָׁם, שְׂזָהוּ בְּחִינַת רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ, שְׂזָה בְּחִינַת חֲרָבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲבָל מִחֲמַת זֶה בְּעֲצָמוֹ צְרִיכִין לְכַפּוֹת מֵאֵד עַל חֲרָבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְאֵזִי דִיקָא עַל יְדֵי הַבְּכִיָּה מִמְּשִׁיכִין עַל עֲצָמוֹ קְדוּשַׁת הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּחִינַת פֶּאֶר הַנִּלְוָה וְנִתְהַפְּכִין מֵאוּרֵי אֵשׁ שְׂמִשְׁם הַדְּמָעוֹת וְכוּ' נְתַהֲפֵף הַכֹּל לְבְּחִינַת מְאוּרֵי אוֹר, בְּבְחִינַת (יִשְׁעָיָה ל"ח) רְאִיתִי אֶת דְּמַעוֹתֶיךָ.

לה. תענית דף ל: וראה בליקו"ה ברכות הראיה ה, ה: על-כן צריכין לקום בְּחִינַת וְלִהְשִׁלְךָ רֵאשׁוֹ לְאַחֲרָיו וְלִהְדָּגִישׁ הַיֵּטֵב מִרִּירַת נִפְשׁוֹ, עַד שְׂיִבְכָה עַל-יְדֵי זֶה כְּדִי לְהַכְנִיעַ הָרַע עֵין כַּנִּלְוָה. וְעַל-יְדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין עַל עֲצָמוֹ קְדוּשַׁת מְשִׁיחַ וְכוּ' כִּי כָּל הַמִּתְאָבֵּל וְכוּ' זוּכָה וְרוֹאָה בְּשִׂמְחָתָהּ. דְּהֵינּוּ שְׂמִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ שְׂמִחַת הַגְּאֻלָּה שְׂתִּהְיֶה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ. וְרֵאשׁוֹ בְּלִיקוּ"מ תוֹרָה רמ"ז שַׁע"י הַקִּינּוֹת בְּעֲצָמָן נַעֲשֶׂה תִיקוּן וּבְלִיקוּ"ה גִּטִין ג, כה. (וְרֵאשׁוֹ גַם בְּלִיקוּ"ה עַרְב ג', כח, כט בסוד שבת נחמו שמגיע אחרי בין המיצרים ע"י האבילות והבכיה וכו').

אור העולם

וַיֵּשׁ מְאוּרֵי אֹר וּמְאוּרֵי אֵשׁ, וְהֵם זֶה לְעַמַּת זֶה שְׂכַשְׂשֵׁי כַח לְמְאוּרֵי אֹר, אֲזַי נִכְנְעֵין מְאוּרֵי אֵשׁ וְכֵן לְהַפְּךְ, חֵם וְשְׁלוֹם שְׂכַשְׂכְּנֵעֵין וְנִסְתַּלְקִין מְאוּרֵי אֹר, חֵם וְשְׁלוֹם אֲזַי מִתְּגַבְּרִין מְאוּרֵי אֵשׁ וְזֶה בְּחֵינַת חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּחֵינַת "מְמָרוֹם שְׁלַח אֵשׁ בְּעֶצְמֹתַי" כִּי נִתְּגַבְּרוּ מְאוּרֵי אֵשׁ עַל יְדֵי שְׂנִסְתַּלְקוּ מְאוּרֵי אֹר בְּבְחֵינַת "רַחֵל מִכַּבֵּה עַל בְּנֵיהָ" כִּי תִכְבֶּה הוּא בְּחֵינַת הַסְתַּלְקוֹת מְאוּרֵי אֹר בְּנֵ"ל וְאֲזַי מִתְּגַבְּרִין, חֵם וְשְׁלוֹם, מְאוּרֵי אֵשׁ בְּחֵינַת: "מְמָרוֹם שְׁלַח אֵשׁ" וְכֵן בְּנֵ"ל.

למדנו לעיל שהשכינה בוכה, ועל ידי בכי השכינה נעשה חשך גדול בעולם. ממשיך הרבי ואומר, שכשהחושך יורד לעולם – נעשה בחינת "הסתלקות מאורי אור", האור מסתלק מהעולם, ומתגבר "מאורי אש". ומכאן התגברות ה'מאורי אש', נחרב ונשרף הבית המקדש.

שריפת בית המקדש באה מחמת הסתלקות "מאורי אור", שבא על ידי התגברות חשך. שהרי היכן מדליקים אש? במקום שיש חשך. כל זמן שיש אור לא צריך אש, אבל במקום שנעשה חשך שם מדליקים אש, וכשהאש בוערת, נולדה בעיה חדשה של שריפות ל'. נמצא שכל השריפות הם תוצאה של חשך.

לז. ראה לקמן בתורה, וז"ל: וְכִשְׂנִכְנְעֵין מְאוּרֵי אֹר, אֲזַי מִתְּגַבְּרִין מְאוּרֵי אֵשׁ וְנִמְזָה בְּאֵין שְׂרָפוֹת בְּעוֹלָם חֵם וְשְׁלוֹם, עַל יְדֵי שְׂמִתְגַּבְּרִין וְנִתְּגַדְּלִין בְּשֵׁם אֱלוֹ הַמִּפְרָסִים שֶׁל שְׂקָר שְׂעַל יְדֵי זֶה נִתְּעַלֵּם שֵׁם ה' חֵם וְשְׁלוֹם, וְנִכְנְעִים מְאוּרֵי אֹר וּמִתְּגַבְּרִין מְאוּרֵי אֵשׁ, בְּחֵינַת: "מְמָרוֹם שְׁלַח אֵשׁ" שְׂזָה בְּחֵינַת שְׂרָפַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׂנַעֲשִׂין גַּם כֵּן עַל יְדֵי הַסְתַּלְקוֹת מְאוּרֵי אֹר שְׂעַל יְדֵי זֶה נִתְּגַבְּרוּ מְאוּרֵי אֵשׁ בְּנֵ"ל.

וזה בחינת ההעלמה^ל, שנתעלם היפי והפאר של כל העולם. כי יש צדיק, שהוא היופי והפאר והחן של כל העולם כלו.. כי זה הצדיק האמתי שהוא בחינת יוסף הוא ההדור והיופי של כל העולם.

מהו החושך, מה נהיה? אומר הרבי: החושך שירד לעולם, היא היא "העלמה" שנתעלם "אור הצדיק". [הפך "מאורי אור" שרואים את אור הצדיק].

יש צדיק בעולם - אומר הרבי - "כי יש צדיק שהוא היופי והפאר והחן של כל העולם כולו". יש צדיק שהוא היופי והפאר והחן של כל העולם כלו. יש צדיק! שוב, יש צדיק שהוא היופי של כל העולם, הוא היופי של כל העולם!

הדבר משול לאדם הנכנס לחתונה, יש שם כלי זמר ושולחנות ערוכים עם כל טוב, המוזמנים כולם באים עם שטריימלאך, והשמחה גדולה עד מאד.. אך מי הוא העיקר כאן? הלא העיקר הוא החתן!

כשיש חתן, אזי יש לחתונה פנים וצורה, אבל אם אין חתן, או שהחתן ברח באמצע הסעודה.. החתונה בטלה ומבוטלת. מה הבעיה? שהציבור ישב לאכול סעודה דשנה, מה גם שהמתופף נמצא אף הוא, הבה נפצח בריקוד... - לא! בלי חתן אין חתונה, אין שום דבר! סתם? מה זה כאן בית מרזח? סתם לשבת לאכול ולשתות ולרקוד?! - אם יש כאן חתונה יש כאן משהו, אם אין חתן אין כאן חתונה, אין כאן כלום.

לז. ראה בשיש"ק הישן ב' תרט"ז: פעם כשילמד מוהר"ן ת' את תורה סז חלק ב', המדברת מגדלת הצדיק שהוא החן והיופי של כל העולם ומבחינת העלמה שיש על הצדיק הזה וכו' עין שם, אמר מוהר"ן ת' בהתעוררות ושברון לב: "העלמה, העלמה, העלמה, דאס איז א גיוואלדיגער העלמה, השם יתברך איז דער חיות פון אלע וועלטן און ער איז נעלם! דער צדיק איז דער פאר פון די גאנצע וועלט, ער איז דער חן פון די גאנצע וועלט, ער איז די שיינקייט פון די גאנצע וועלט, אז דער חן זאל נתגלה ווערן, וואלט גיווען דער חן דקדושה אויף די גאנצע וועלט, ס'וואלט בטל גיווארן אלע חן של שקר און הכל היופי - און ער איז נעלם"!!! [נרבי נחמן טולטשינער הי"ד חוזר תמיד בלשון ששמעה ממוהר"ן ת', וכן ראבר"נ ששמעה מאביו]. (וראה בשיש"ק החדש ג' תש"ל ביתר הרחבה).

וכן הוא לענינו: הצדיק הוא ה'פאר והחן והיופי' של כל העולם כולו, ה'פנים' של העולם. מהו העולם? הצדיק הוא העולם. אם אין צדיק – יש חושך, אין כלום..

הצדיק הוא כל העולם. ואל יתמה אדם: מה החסרון? הלא אני בקי בכל הש"ס כולו.. ברוך השם לא חסר כלום, יש בדורנו תלמידי חכמים, לומדי תורה, עובדי השם, בעלי צדקה, קנאים, בעלי חסד – יש את כל המדות טובות?! אולם אם אין את הצדיק, אין כלום – ואם יש את הצדיק – יש הכל!

"כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, כל העולם לא נברא אלא בשביל זה לה". כל העולם כלו לא נברא אלא בשביל הצדיק, כל מציאות העולם אינה אלא בשביל הצדיק. וכשהצדיק נסתר ונעלם, אזי חשך בעולם, חשך בעולם.

"בספר המדות לט" אומר הרבי, שבשעה שהצדיק נסתלק, אזי כל העולם כלו כטמא. הצדיק הוא החן של העולם, הוא כל העולם, העולם כולו סובב סביבו. וכאשר הצדיק נסתר – הרי הכל חרוב ונחרב, אין כלום.

לח. בקהלת יב, יג: **כִּי זֶה כָּל הָאָדָם.** ודרשו חז"ל (שבת דף ל:): **"כי זה כל האדם"**, כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה, שקול זה כנגד כל העולם כולו, כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה. וראה בליקו"מ תורה קמ"א: **הַצְדִּיק נִקְרָא כָּל אָדָם,** כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב **"כִּי זֶה כָּל הָאָדָם"**. וראה בליקו"ה נטילת ידים ו' אות ק' וזל"ש: **"סוף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת הָאֱלֹקִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שֹׁמֵר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם"**, הִינּוּ כִּי אֵין שׁוּם אָדָם בְּעוֹלָם כִּי אִם זֶה שֶׁמְקִיִּים זֹאת לִירְאָה אֶת ה' וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו. כִּי מִי שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת הָאֱמֻתִּי הִזָּה אֵינוֹ אָדָם כָּלָל [..] **וְעַל-כֵּן זֶה הַצְדִּיק שְׂזָכָה לָזֶה בְּשִׁלְמוֹת עָלָיו נֶאֱמַר "כִּי זֶה כָּל הָאָדָם"**, כְּמוֹ שֶׁאֱמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה: **"לֹא נִבְרָא כָּל הָעוֹלָם אֶלָּא בְּשִׁבְלֵי זֶה וּלְצְוֹנוֹת לָזֶה"** וכו'. וְכָל בְּאֵי עוֹלָם צְרִיכִין לְהִתְקַבֵּץ אֵלָיו לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הָאֱמֻתִּי לְהִתְקַרֵּב לָהּ וְתִבְרַךְ וְכָל אֶחָד כִּפִּי קְרוֹנוֹ אֵלָיו הוּא בְּכָלֵל אָדָם, **"כִּי זֶה כָּל הָאָדָם" כְּנ"ל.** (וראה עוד בליקו"ה תערובת א, יב ובהל' יין נסך ד, כח ובהל' ריבית ה, כ)

לט. ספר המידות ערך צדיק קס"ד: **כְּשֶׁהַצְדִּיק נִסְתַּלַּק נִשְׁאָר הָעוֹלָם כְּטִמְאִים וְצָדֵקת הָעוֹלָם נִמָּאֵס בְּעֵינֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.**

הגנני נעלם...

כעת נבוא לבאר מהו ענין זה שהצדיק 'מתגלה' - 'נתעלם'? שהצדיק "מתגלה" פירושו - שיודעים ממנו. שהצדיק "נתעלם" פירושו - שהוא נמצא בינינו אך אין יודעים ממנו, ואין יודעים כלל שצריכים אותו, לא מרגישים שצריכים אותו כלל וכלל. (זוהי 'העלמה', הוא נמצא אך הוא נעלם). וכפי שמספר רבינו הקדוש במעשה מהיום השני של הבעטלערס, שהיה שם "אגראדניק" (גנני) שהיה משגיח על הגן, וביום מן הימים הבחינו שהגן הולך ומתקלקל, הכל יורד לטמיון. מה קרה? האגראדניק נעלם! אתם מכירים את המעשה? האגראדניק נעלם.. היכן הוא האגראדניק? נעלם!

בא לשם הבעטלער החרש, וחפש ומצא שיש שם שלש כתות של בעלי עבירות (עבדי המלך האכזר) שהם מכניסים שם עבירות, וגרשם משם. ולפתע התחילו כולם לצעוק: "אולי זה המשוגע הוא הגראדניק?".

מ. ראה ליקו"ה תפילת המנחה ז, מח ובליקו"ה שלוחין ה'.

מא. ראה ברמזי המעשיות להרב מטשעהרין: יש בחינת גן כזה שגדלים בו פרות וגדולים נפלאים שיש בהם כל הטעמים וכל הריחות וכל המראות שבעולם, והיו כלם יכולין לחיות חיים טובים אמתיים על ידי זה הגן. ועל הגן הזה יש גנני [שקורין: אגראדניק] הינו צדיק קדוש ועליון כזה שהוא ממנה על זה הגן, והוא משתדל תמיד בכל תקוני הגן. ולפעמים בעון הדור נאבד הגנני הזה, הינו שנעלם ונתכסה אורו של זה הצדיק, ואין העולם זוכין לידע ממנו שהוא זה הגנני שעל ידו היו יכולין כלם לחיות חיים טובים אמתיים על ידי הגן, והגנני הזה אף על פי שהולך ואומר שהוא הגנני, אבל העולם מחזיקין אותו למשגע חס ושלום, וזרקין אחריו אבנים ומגרשין אותו, וממילא אינו יכול להשתדל בתקוני הגן, ועל ידי זה כל מה שיש שם באותו הגן בודאי מכרח להיות כלה ונפסד, מאחר שאין שם הממנה דהינו הגנני. אך אף על פי כן היו יכולין לחיות מן הספייחים שבגן, אף הבעל דבר מתגרה מאד גם בזה, ומכניס בעולם דברים קאלו דהינו מדות רעות קאלו, שמקלקלין החיים טובים שהיו זוכין לחיות על ידי הגן, פי על ידי המדות האלו נתקלקל כל מין טעם עד שהוא בחינת טעם נבלה, וכל מיני ריח עד שהוא בחינת ריח של חלבנה, וגם נחשכים העינים על ידי בחינת עננין דמכסין על עינא, עד שעל ידי זה נכנס כל מיני מראה וגננין שבעולם.

היה שם איזה משוגע שהיו הכל משליכים עליו אבנים, והוא היה הולך וצועק שהוא הגראדניק, כולם השליכו עליו אבנים. רגמו אותו באבנים - **"דער משוגענער אגראדניק"**.

הם התחילו לחשוב שמא המשוגע הזה הוא ה'אגראדניק' (הגנני).. באו לפני הבעטלער החרש, ואמר להם: **"אכן, הוא באמת האגראדניק!"**.

מה התרחש שם? פתאום נעלם האגראדניק?! מתחילה היה שם אגראדניק אחד, גנני, הממונה על הגן, והיה גן נאה ומשובח מאד, והכל היה מתוקן בו בתכלית השלימות. מראה טעם וריח, פרחים נאים, בשמים ריחניים, פירות מתוקים וערבים, אילנות ופרדסים נאים, יופי לעינים, מראה נפלא, טעם גן עדן.

והנה לפתע נעלם הגנני - להיכן הוא נעלם? הוא נעלם! והגן כולו יורד לטמיון, הכל הולך לאיבוד.

מה גורם שהכל הולך לאיבוד, מה קרה? - כי ביום מן הימים גמרו האנשים בדעתם שהגנני הוא משוגע!..

הוא כאן! - אלא ששכחו שהוא האגראדניק. הוא הפך להיות ה'משוגע' של העיר, שכחו שהוא האגראדניק של כל הגן, ושהוא החיות של כל העיר כולה. והיה בעיניהם כמשוגע ומיותר בכל הסיפור.

זוהי המציאות - הרבי הוא החיות של העולם, והרבי מסולק ודחוי לצדדין, דחוי לגמרי. לא מבעיא המתנגדים, רחמנא לצלן! רחמנא לצלן! מסתובבים בני אדם וחולקים על הרבי ומדברים על הרבי רח"ל, ומסלקים ודוחים את הרבי לצד רח"ל.

לא מבעיא אלו המתנגדים - אלא גם אלו שכבר כן באים לצדיק, בקושי הם באים, הם נזהרים בכל כוחם שהמתנגדים לא ידברו עליהם יותר מדי, שלא יחשבו בעיני העולם כברסלב'רס יותר מדי חזקים, שהחרפה שבדבר לא תהיה גדולה יותר מדי. 'הלא בסך הכל אני כמוך, אתה מתפלל בבית

כנסת זה ואני מתפלל בבית כנסת זה, אתה לומד ספר זה ואני לומד ספר זה, אני לא כל כך שונה ממך'...

אבל אחד שיהפוך להיות ברסלב'ר, ברסלב'ר כפשוטו - שכל מציאותו היא שהוא ברסלב'ר, הרי זו חרפה! אין לו זכות קיום כלל! וכל זה בגלל שהרבי נעלם ונסתר, ונחשב לדבר מבוזה בעיני העולם.

אדם שרוצה באמת שזו תהיה כל מציאותו והיותו, שכל מציאותו היא שהוא ברסלב'ר חסיד - הרי זה דבר מבוזה.. אחד שכל מציאותו היא שהוא ברסלב'ר חסיד - משליכים עליו אבנים, אין לו שום מקום בעולם.

ועל כן, בגלל שכך הם פני הדברים - אנו לא רוצים אפילו לנסות, אנו לא חפצים בזה. מלכתחילה אין בנו כח לכל הבזיון הזה. אין בנו כח להיכנס לתוך כל הבזיון הזה. אנחנו בעצמנו לא רוצים להיכנס יותר מידי ברצינות לכל הענין, לא ניגשים ברצינות להיות ברסלב'ר חסיד באמת ובתמים. כל אחד טועם איזה טעימה בעלמא, איזה "נגיעה", הוא חוטף קצת, איזה טעימה בעלמא מברסלב וזהו.

אבל להפוך להיות ברסלב'ר חסיד כפשוטו?! - שכל מהותי תהיה התורות של הרבי, הדיבורים של הרבי, ענינו של הרבי. שלא אוכל לחיות בלי התבודדות, שפשוט לא אוכל לחיות בלי התבודדות, שלא אוכל להניע אבר בלי התבודדות. שכל מציאותי תהיה בבחינת "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד", שכל חיותי תהיה רק שמחה, שכל חיותי תהיה רק שמחת היהדות, שכל חיותי תהיה רק מנקודות טובות. שהדיבורים של הרבי יהיו כל חיותי עד הסוף - אין בי כח להכנס לזה יותר מידי ברצינות. ומדוע? משום שהרבי הוא דבר מבוזה בעיני העולם.

בכל פרט, אם להיות ברסלב'ר חסיד - אז ברסלב'ר חסיד ותלמיד חכם מופלג, ברסלב'ר חסיד ועשיר גדול, ברסלב'ר חסיד ועסקן גדול. אם הוא ברסלב'ר חסיד ותלמיד חכם מופלג, נו, בסדר, זה טוב, ימחלו לו; בגלל שהוא תלמיד חכם ימחלו לו על היותו ברסלב'ר חסיד, ובגלל שהוא עסקן ימחלו לו, ובגלל שהוא עשיר ימחלו לו על היותו חסיד ברסלב.

אבל אם יאמרו לאחד "מה אתה? ברסלב'ר חסיד! - מה? ברסלב'ר חסיד!?! כל הענין שלו הוא רק היותו חסיד ברסלב, וכל הגדולה שלו היא רק מצד היותו ברסלב'ר חסיד!?! - זה לא!

או כפי שאומרים אצלנו בחבורות 'במה אני ברסלב'ר חסיד?' - והתשובה לשאלה 'במה אני ברסלב'ר חסיד' היא, שאם יש לי ממון בזה אני ברסלב'ר חסיד, ואם אני למדן בזה אני ברסלב'ר חסיד. כלומר, אני צריך להיות עוד משהו חוץ מברסלב, ובזה אני ברסלב'ר חסיד. אבל שאהיה ברסלב'ר חסיד בזה לבד שאני ברסלב'ר חסיד, רק זה שאני ברסלב'ר חסיד!?! - זה לא!

אין לרבי את החן, אין לרבי את החן האמתית.. אורו של הרבי נעלם ונסתר! ומדוע הוא נעלם? משום שהחושך יכסה ארץ.

'העלמה'...

(נשאלת השאלה): כיצד אם כן מעבירין ומסלקין את החושך מן העולם? כיצד מסלקין את החושך מן העולם?! - אומר הרבי, להעביר את החושך מן העולם, זה רק על ידי בכיה, רק על ידי האבילות.

מתאבלים על זה גופא שאין הדבר נוגע לליבי כראוי, על זה גופא צריך להתאבל, על זה שאני הוא המעכב, אני מעכב את בנין בית המקדש. אני מעכב את האור של ה'ראש' שצריך להאיר ב'בית'^{מב}. אני מעכב את האור, את אור הצדיק (שהוא ה"ראש הבית^{מב}").

מב. ראה בהמשך התורה.

מג. ראה בליקו"ה תפילין ז, ב: פי מי שרוצה לחוס על עצמו כְּשֶׁרוֹצֵה עֲצָמוֹ לְשִׁרְוֹתָהּ עֲצָמוֹ מְרִירַת גְּלוּת נִפְשׁוֹ וְכוּ', צְרִיךְ לְבָנוֹת מְאֹד עַל עֲצָמוֹ הַהֶעֱלָמָה הַזֹּאת שְׁנֵתְעַלֵּם אֹרֶךְ הַצְּדִיקִי אָמֵת בְּעֻנּוּתֵינוּ הַרְבִּים וְנִתְרַבָּה הַמַּחֲלָקֶת מְאֹד וְכוּ', שְׁעַל־יְדֵי־זֶה אָרִיכַת הַגְּלוּת בְּעֻנּוּתֵינוּ הַרְבִּים, וְזֶה עֶקֶר חֲרָבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'. וְכֵן זֶה גֹרֵם כָּל אֶחָד עַל־יְדֵי חֲטָאָיו וְעֻנּוּתָיו, כִּי כָּל מִי שְׁמִרְבָּה לְפָגַם חֵס וְשְׁלוֹם, כֵּן מִתְגַּבֵּר הַהֶעֱלָמָה חֵס וְשְׁלוֹם, וְלְהַפְּךָ כָּל מִי שְׁמִשִּׁים אֶל

לשם מה צריכים בית המקדש? - תשאל כל אדם, תעצור אדם ותשאל אותו למה אתה צריך בית המקדש, מה זה חסר לך? – הוא בעצמו לא יודע. מה הוא צריך בית המקדש? מה חסר לו בית המקדש?! – הלא אם הוא ידע את כל התורה כולה, ויהיה לו עשירות מופלגת, וישדך את ילדיו עם השידוכים הכי הטובים, ותהיה לו דירה נאה, ויחיה לאורך ימים ושנים טובות, ויזכה להיות הנבחר שבכלל ישראל, וכל הכבוד שבעולם יהיה שלו - מה הוא צריך אם כן דוקא את הבית המקדש? למה חסר לו בית המקדש?! – הוא באמת לא יודע!

[ש: אדם שיודע את כל התורה כולה, מבין למה הוא צריך את הבית המקדש..] אבל הוא לא צריך לדעת את כל התורה כולה כדי לדעת זאת! מדוע הוא חפץ לדעת את כל התורה כולה? משום שאם תיתן לו ידיעת כל התורה כולה הוא יהיה מרוצה ויסתפק בכך..

תשאל אנשים אם הם צריכים בית המקדש? אם אחד יאמר לך 'אני צריך באמת ללמוד כל התורה כולה כדי לידע שחסר לי בית המקדש' – המצב היה טוב. אבל לא חסר לו לדעת את כל התורה כולה כדי לדעת שהוא צריך את הבית המקדש, אין לו שום דאגה עם הבית המקדש..

נמצא שלא רק עם חסידות ברסלב אין לו דאגה; הלא על הבית המקדש אין שום מחלוקת, ומדוע איפה גם את הבית המקדש הוא לא צריך?! – לא, ח"ו אסור לומר מילים כאלו.. אך מדוע באמת האדם מרגיש קר וזר כל כך לכל ענין הבית המקדש? – משום שאינו יודע כלל מהו בית המקדש. באמת, הוא אינו יודע מהו בית המקדש.

הרבי מגלה לנו שבית המקדש זהו חיות הצדיק, מה שהצדיק הוא הפאר והיופי של כל העולם כולו – הפאר והיופי הזה הוא יקבל בבית המקדש! הבית המקדש הוא המקום בו מתגלה הפאר והיופי של הצדיק.

לבו לבכות על זה ולשוב לבקש מה' יתברך שיתקן כל זה, על ידי זה מתגלה ההעלמה, וזכה שיאיר לו אור הצדיק שהוא בחינת הראש בית בחינת פאר וכו'.

הרבי מספר לנו דברים שאנו מאד רחוקים מהם, ועלינו להתאבל על שאנו כל כך רחוקים מהם.

על ידי שאנו מתאבלים ומשתתפים בצער השכינה על גודל ההעלמה, בזה "הקדוש ברוך הוא הבטיח לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר" - שיזכו לקבל את ה"פאר", שיתגלה פאר הצדיק, המוחין. שהמח שלנו יתחיל להבין, שהמח יתחיל להאיר, שאור הצדיק יאיר במוחנו.

שפאר הצדיק יכנס במוחנו, שנתחיל להרגיש את הצדיק. ככל שהאדם מרגיש יותר את הצדיק, הוא חפץ בו ביותר, ומחפש ומבקש אחריו..

"נפתחין עינינו ויכול לראות"

וְכַשְׁמָתָא דְהַיּוֹפִי וְהַפֶּאָר נִתְגַּלָּה בְּעוֹלָם, דְּהֵינּוּ כְּשׁוּזָה הַצְּדִיק שֶׁהוּא הַיּוֹפִי שֶׁל כָּל הָעוֹלָם נִתְפָּרֵס וְנִתְגַּדֵּל בְּעוֹלָם, אִזִּי נִפְתָּחִין הָעֵינַיִם שֶׁל הָעוֹלָם, שְׂכַל מִי שֶׁנִּכְלָל בְּזֶה הַחֵן הָאֵמֶת שֶׁל זֶה הַצְּדִיק שֶׁהוּא הַחֵן וְהַיּוֹפִי שֶׁל הָעוֹלָם, דְּהֵינּוּ שְׂמִתְקָרֵב אֵלָיו וְנִכְלָל בּוֹ, נִפְתָּחִין עֵינָיו וְיִכּוֹל לְרְאוֹת.

התגלות הצדיק היא על ידי שנכללין בו. היינו, כשנתגלה יופי הצדיק, אזי הכל חפצים להכלל בו. מחמת גודל היופי, חפצים הכל להכלל בזה היופי. וכפי שדיברנו לעיל, אם הרבי הוא דבר כה גבוה ונעלה, אזי רצוני להכלל בו! רצוני להיות ברסלב'ר חסיד!

וכשנכלל בהצדיק, אזי נפתחים עינינו ויכול לראות "גדולת הבורא", הוא רואה ומבין מה שנעשה בעולם.

עכשיו כשהעינים סתומות, לא רואים גדולת הבורא, לא רואים איך השם יתברך מנהיג את עולמו, הכל סתום ונעלם, לא מבינים בכלל מה שנעשה בעולם, אך על ידי שנתגלה הפאר והחן והיופי של הצדיק, אזי הכל נתגלה.

וְהַעֲקָר לְהַסְתַּפֵּל עַל עַצְמוֹ, שֶׁעַל יְדֵי שְׂמִתְקָרֵב לְצְדִיק אֲמִתִּי.. וְעַל פֶּן כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה זֶה הַצְּדִיק, שֶׁהוּא הַחֵן וְהַיּוֹפִי שֶׁל הָעוֹלָם, כָּל מִי שֶׁמִּתְקָרֵב וְנִכְלָל

בְּזֶה הַחֵן הָאֵמֶת, נִפְתָּחִין עֵינֵינוּ וְרוֹאֵה וּמִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ אִיךְ הוּא אוֹחֵז בְּכָל הַמְדוּת שְׁנַמְשָׁכִין מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מֵהַצְדִּיק בְּנ"ל. וְגַם יָכוֹל לְרֹאוֹת וּלְהִסְתַּכֵּל בְּגִדְלַת הַשֵּׁם. וּלְהִסְתַּכֵּל בְּעוֹלָם עַל יְדֵי שְׁנִפְתָּחוֹ עֵינָיו, עַל יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַפֶּאָר שֶׁל הַצְדִּיק הָאֵמֶת בְּנ"ל.

"והעיקר להסתכל על עצמו". האדם מצד עצמו אינו יודע איך מסתכלים אפילו לא על עצמו. לא רק שאינו יודע להסתכל בגדולת הבורא, ולהסתכל בעולם, אלא אפילו על עצמו אינו יודע להסתכל. אדם אינו יודע כלל מי הוא בעצמו, מי הוא, מה הוא צריך להיות, והיכן הוא אוהז עתה.

הוא כלל לא מודע למה שנעשה עמו, עיניו סתומות מלראות. מאחר ואינו יודע מהצדיק, אינו יודע איך העולם צריך להראות, איך הוא בעצמו צריך להראות, עיניו חשוכות ואפלות.

אולם אדם שבוכה ומתאבל על העלמת הצדיק, על ידי זה נפתחים עיניו וזוכה להיכלל בצדיק, ומתחיל להבין מי הוא, ומשיג גדולת הבורא, ומה שנעשה בעולם. הוא רואה עולם אחר, הוא מסתכל במבט אחר על כל העולם, הכל מקבל אצלו מבט אחר, מבט שונה.

והרי השם יתברך חפץ לשוב אלינו ולזכות אותנו למען נזכה לידע מאור הצדיק; כי בא מועד, כי בא מועד, כבר הגיע הזמן ל'תיקון העולם', אי אפשר להתמהמה כל כך הרבה. **כבר הגיע הזמן שאורו של הרבי יתגלה! כבר הגיע הזמן שיבנה בית המקדש!** הקב"ה כביכול דוחק, מאיץ ומזרז - **"כי בא עת לחננה"**.

ועל כן תפקידנו בעת הזאת הוא לקבל את אור הצדיק, והכלים לקבל את אור הצדיק, הוא על ידי שנתאבל על חורבן בית המקדש. על ידי שאנו בוכים על חורבן בית המקדש ועל העלמת הצדיק - בזה נפקחות עינינו ומאיר לנו אור הצדיק.

על ידי זה מתעורר רצון להכלל בהצדיק, מתעורר רצון לקבל יותר מהמהות והנשמה של ברסלב, לעסוק יותר בתורות של הרבי, לעסוק יותר בהתבודדות, לקים יותר את ציווייו של הרבי, לטעום טעם ערב יותר בכל דיבור ודיבור של הרבי, להרגיש טעם ברבי.

וממילא מתחילים להבין יותר מהי הייחודיות של ברסלב, מה מיוחד בברסלב, מה זה ברסלב – מתחילים לטעום זאת. אולם הכלי לכל זה, הוא הבכיה, הבכיה על זה היא הכלי!

לנצל את ההזדמנות..

אשר על כן, כשנותנים לנו כעת את שלשת השבועות של ימי בין המצרים, זהו זמן שהוא שורש. עכשיו הוא הזמן הראוי לקנות בנפשנו את ההתקרבות לצדיק, לזכות להרגיש טעם ברבי, טעם בכל דיבור ודיבור של הרבי, טעם ערב בכל ענינו של הרבי, טעם בהתקשרות לרבי – זהו הזמן המיועד לכך!

ולכן עלינו לדעת: צריך לנצל את הזמן הזה! לא לחמוק מהעת הזו, אדרבה! זהו זמן שהקדוש ברוך הוא חפץ בנו! עלינו לנצל את הימים הללו. **כשהשם יתברך חפץ להתקרב אלינו - עלינו לנצל זאת.**

זוהי הזדמנות פז, נותרו לנו עוד שבועים ימים; בפרט כפי מה שמובא מ"האריז"ל^{מד}, שבכל יום אחר חצות היום צריך לשבת ולבכות מעט על חורבן בית המקדש, ודבר זה מסוגל ביותר לתיקון הנפש, מסוגל ביותר.

כל יום מעט, אומרים "תיקון חצות" – "תיקון רחל". אומרים, זוהי הזדמנות פז. אמנם צריך לזכות לקום בחצות לילה, אבל מכל מקום בחור

מז. ראה שער הכוונות: ענין בין המצרים והם כ"א ימים שבין י"ז לתמוז עד תשעה באב מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש לשבת באבלות אחר חצי היום בכל אלו הימים ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית. וטעם היות זה אחר חצות היום הוא כי אז הוא התעוררות הדינין בסוד כי ינטו צללי ערב אשר לסבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום, **ודבר זה עושה תועלת גדולה בנפש האדם.** וענין חצות הלילה אין צורך להזכירו כי אפי' בכל שאר הלילות צריך להתאבל על החורבן ומכ"ש בלילות בין המצרים שצריך להוסיף בבכיה ועליו נאמר שמחו את ירושלם כו' כל המתאבלים עליה:

שאינו יכול לקום בחצות הלילה, מקרבים לו את ענין של חצות הלילה לחצות היום, חטוף עת זו על כל פנים.

מכניסים אותו לענין של תיקון חצות, תבכה עכשיו, אמור מעט 'תיקון רחל' - אולי תזכה לטעום, אם תתחיל להרגיל עצמך מעט בענין חצות, אולי בהמשך תזכה לקום בכל לילה ולילה לומר תיקון חצות.

על כל פנים, עכשיו זה הזמן להתחיל להרגיל עצמו להתאבל ולבכות על החסרון, שזהו שורש כל עבודת ה'. שורש ההתקרבות להשם יתברך מתחיל בדבר זה (של האבילות).

מי שטועם את הטעם של האבילות על חורבן בית המקדש, טעם האבילות על העלמת הצדיק, בזה הוא מתחיל לכנוס בעבודת ה', והולך ונכנס מחדר לחדר.

השי"ת יעזור ונזכה שיקום בנו "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה", ויקום בנו "לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר" – ושנזכה לקבל את האור בתכלית השלימות!

חיפוש הצדיק
אינו 'מושג' שטייך
לליקוטי הלכות
ולדרשות נלהבות!

חיפוש הצדיק הינו
דרך חיים שמלווה
אותך בכל צעד
ושעל הן בעבודת ה'
בכל פרט ופרט והן
בדברים הגשמיים!!

**שיש לך
רבי חיל!**

**בא
תגלה**

סדרת שיעורים בהירים ויסודיים בנושא
"חיפוש הצדיק" מפי הרה"ח ר' חיים בנימין
וורטהיימר ז"ל בקו 'רוחא דחיל'

שימו לב!
למספר החדש.

02.540.1232

כל יום ראשון בשלוחה 1 < 1

מה זה חיפוש ?
איפוא צריך לחפש?
איך מחפשים ?
מה צריך למצוא?

כל הפרטים להשקעה
נכונה בחיפוש הצדיק!

טעימות קצרות מלוקט מתוך השיעורים בשלוחה 2 < 1
טעמו וראו כי טוב

**קורק
און
שאדק!**

בסייעתא דשמיא

עֵקֶר הַרוּחַ חַיִּים
מִקְבֵּלֵינוּ מֵהַצִּדִּיק

עשרות קוראים מקבלים חיות חדשה בעבודת
ה' בדרכו של רביה"ק, בקונטרסי "רוחא דחיי"
היוצאים לאור מדי שבועיים, משיעורי הרה"ח
ר' חיים בנימין וורטהיימר ז"ל

חסיד ברסלב!

קח שיתופות קבועה בעסק קדושי זה!

ויהיה לך חלק בזיכוי הרבים הגדול בהארת דעתו של רביה"ק בעולם

לתרומות: נדרים פלוס/ נדרים פון מספר קרן 6491 או בקו רוחא דחיי 023024743 שלוחה 9<1